

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2010/11:20

Stenografiska
uppteckningar
2010/11:20

Fredagen den 28 januari

1 § Allmänna frågor

Statsrådet Birgitta Ohlsson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 14 december 2010

Återrapport från informellt ministermöte den 13–14 januari 2011

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor

den 31 januari 2011

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar EU-nämndens sammanträde den 28 januari öppnat. Jag hälsar statsrådet Birgitta Ohlsson och kabinetssekreterare Frank Belfrage med medarbetare välkomna.

Vi börjar med Birgitta Ohlsson. Finns det några A-punkter som nämnden vill fråga om som ligger under Birgitta Ohlssons ärenden? Nej. Då lägger vi dem till handlingarna.

Vi har en återrapport från den 14 december och en från den 13–14 januari. Vill statsrådet säga någonting om dem?

Anf. 2 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Jag kan säga något kort om dem. Jag tror inte att det är så mycket jag behöver tillägga från just GAC-mötet den 14 december. Vi har ju också fått en rapport kopplad till detta.

Men vi hade också för två månader sedan ett informellt GAC-möte i Budapest i Ungern, då de flesta av mina kolleger som är ministrar deltog. Då föredrog det ungerska ordförandeskapet för första gången själva planeringen inför ordförandeskapet. Den viktigaste utmaningen är förstås de ekonomiska och finansiella frågorna. Men man gick också in på andra fält som är viktiga från svensk sida. Vi kommer att återkomma lite grann till detta, och det kommer att diskuteras nu på det kommande GAC-mötet.

Anf. 3 BILLY GUSTAFSSON (S):

Jag skulle vilja fråga om medborgarinitiativ. Det har funnits en bred uppslutning bakom den svenska regeringen när det gäller denna fråga. Jag vet inte om jag har varit ouppmärksam. Det pratas här om att man har kommit fram till en uppgörelse och att den bygger på ett antal kompromisser. Men jag kunde inte riktigt få klart för mig vad dessa kompromis-

ser bestod av. Om det är stora avvikelser från den svenska ståndpunkten kunde det vara intressant att veta vad det i så fall är för någonting.

När jag ändå har ordet kan jag också fråga om detta föranleder behov inom Sverige av att göra förändringar. Jag antar att det inte behövs några ändringar i lagstiftning. Men det kanske behövs förordningar eller något regelverk. Någon måste vara ansvarig för hur det hela ska hanteras när man ska kontrollera signaturer eller liknande.

Jag har alltså två frågor: Vad består kompromissen av? Och vad behöver vi göra i Sverige?

Anf. 4 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! På den första frågan, om det innebar några större avvikelser, kan jag svara att det är allmänt känt att den svenska regeringen hade den mest radikala positionen vad gäller transparens och öppenhet och att få det hela så pass medborgarvänligt och lättanvänt som möjligt. Det gick kanske inte lika långt som vi ville, men vi är över lag nöjda. Det är inga större avvikelser från det material som ni har sett tidigare.

När det gäller den andra frågan är inte detta formellt antaget ännu, vilket gör att vi får återkomma till om det blir förändringar för svensk del.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Ni får väl ta upp det i KU.

Anf. 6 BILLY GUSTAFSSON (S):

Det får vi göra.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi åiterrapporten till handlingarna och går vidare till punkt 3 som är en standardpunkt – resolutioner och beslut om yttranden antagna av Europaparlamentet. Det är en informationspunkt. Har statsrådet eller någon annan någonting att säga om den? Nej.

Vi går vidare till punkt 4, Presentation av ordförandeskapets program. Detta program har vi också haft uppe i samband med Ekofinråd och jordbruks- och fiskeråd.

Anf. 8 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Man kan säga att det ungerska ordförandeskapet har fyra huvudprioriteringar som är ganska stora till sina fält. Det första är tillväxt, jobb och social inkludering. Det andra är ett starkare och djupare Europa. Det tredje är en union närmare medborgarna. Det fjärde är en ansvarsfull utvidgning och en global roll för EU i världen.

Själva sloganen är A stronger Europe with a human touch. Detta upprepar de hela tiden.

Som jag sade tidigare kommer de ekonomiska frågorna att dominera dagordningen mycket. Det handlar om ett fortsatt arbete med att hantera lagstiftningspaketet med stärkt ekonomisk styrning. Detta är högt prioriterat från svensk sida. Det handlar också om den krismekanism som tidigare har debatterats mycket.

Om man tittar på de konkreta fälten är den första fråga som kommer upp genomförandet av den ekonomiska terminen och EU 2020. Alla länder har kommit in med sina nationella handlingsplaner på fältet.

Den andra frågan är energifrågorna. Det finns en ambition från ungersk sida att få ett ambitiöst energiprogram. Det kommer att komma upp på ER, Europeiska rådet, den 4 februari.

Det handlar också om den gemensamma jordbruks- och sammanhållningspolitiken. Där är ambitionen från ungersk sida att man ska kunna utforma och anta slutsatser. Det är den tredje frågan.

Den fjärde frågan är Schengenanslutning vad gäller Bulgarien och Rumänien. Det står högt upp på deras lista.

Den femte frågan är det östliga partnerskapet. Det kommer att hållas ett viktigt toppmöte i maj i Budapest, som jag hoppas att vi alla kan följa tydligt.

Det sjätte fältet är Roma- och Donaustrategin. Bägge dessa strategier kommer att presenteras nu på måndag. Då vet vi mer, och jag liksom andra berörda statsråd kommer att återkomma i dessa frågor lite längre fram.

På GAC på måndag kommer det mest att vara en presentation. Det kommer inte att vara någon form av utförlig diskussion på detta fält. Inte heller ekonomiska frågor kommer att vara starka just på det här mötet på dagordningen.

Anf. 9 MARIE GRANLUND (S):

Jag vill tacka statsrådet för redogörelsen. Jag undrar bara vad statsrådets uppfattning är om den gemensamma jordbrukspolitiken. Kommer det att fattas beslut om den före eller kommer den att integreras i långtidsbudgeten? Vad är statsrådets uppfattning om detta? Man får olika besked hela tiden.

Anf. 10 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag tackar för genomgången. Det är ingen vild gissning att tro att de ekonomiska frågorna kommer att dominera det ungerska ordförandeskapet, inte minst de landsprogram som finns för Grekland och Irland och sannolikt fler länder som kommer framöver.

Det finns en tendens att man i programmen går in och gör om det som normalt beslutas om i fria fackliga förhandlingar. Europafacket har skrivit till kommissionen och klagat över – så kan man uttrycka det – att man i praktiken genom de olika landsprogrammen upphäver den fria förhandlingsrätten genom att gå in och upphäva saker som är slutna i kollektivavtal.

Jag tycker att det är en oerhört viktig principfråga när man diskuterar detta framöver i ministerrådet. I diskussionen om landsprogrammen får man inte ingripa i den fria förhandlingsrätten, som man faktiskt gör i både det irländska och det grekiska fallet.

Det finns en del andra oroväckande tendenser i skuggan av debatten om medielagen i Ungern och de möjliga inskränkningar i yttrandefriheten som den innebär. Man har även inskränkt strejkrätten i Ungern. Jag tycker att det är en ganska allvarlig utveckling. Vi har också incidenter i Portugal där man har gripit fackliga ledare som har deltagit i helt fredliga demonstrationer och fängslat dem i några dagar.

Jag tycker att det är viktigt att Sverige markerar fackföreningarnas frihet när man diskuterar de ekonomiska paketen. Det är en viktig principfråga för Sverige att man gör det. Jag kommer säkert att återkomma till frågan, men jag tycker att det är en viktig principdiskussion att föra i ministerrådet.

Anf. 11 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Jag börjar med Jonas Sjöstedts fråga. Jag instämmer i att rätten att bilda fackföreningar och rätten att vara aktiv i fackföreningar är en grundläggande mänsklig fri- och rättighet kopplad till politiska medborgerliga rättigheter. Det är väldigt viktigt att följa upp det.

Man kan också koppla samman detta med den diskussion som har förts om den nya ungerska medielagen. Jag träffade i Paris i tisdags den ungerska kommunikationsministern. Vi diskuterade vidare. Ungern ska nu svara på EU-kommissionens granskning. Man har fått tre stycken frågor, och detta kommer att komma tillbaka. Det får vi följa upp.

Jag instämmer i att det är otroligt viktigt att vi tittar hårt på dessa frågor och att vi framför allt diskuterar hur vi ska kunna se till att liknande övergrepp på och inskränkningar i grundläggande europeiska mänskliga rättigheter inte på något sätt görs. Vi ska se efter hur vi i framtiden ska kunna ha tydligare mekanismer för att detta inte sker.

Herr ordförande! Jag fick en fråga från Marie Granlund, nämndens vice ordförande, om sammanhållningspolitiken och jordbrukspolitiken.

Först och främst är detta ett långt arbete. För oss i de svenska positionerna är det viktigt att man inte styckar upp detta. Det är en långtidsbudget, och man ska inte lösa upp olika delar separat utan ta ett helhetsgrepp. Det är viktigt framför allt om man vill modernisera och reformera långtidsbudgeten, vilket är den svenska positionen. Vi vill inte föregripa processen, och det finns inga rådsslutsatser om sammanhållningspolitiken och CAP, jordbrukspolitiken, ännu.

Vi vet att det finns stora olika intressen inom Europeiska unionen. Vissa länder vill stycka upp processen, men vi och andra håller tillbaka och tycker att vi måste ta ett helhetsgrepp.

Anf. 12 PYRY NIEMI (S):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen. Jag vill koppla vidare på jordbrukspolitiken. Ungern har, precis som statsrådet antyder, en lite annorlunda uppfattning än vad Sverige har när det gäller CAP 2013, gemenskapen inom jordbrukspolitiken, reformeringen, hur vi ska vidta nya åtgärder när det gäller direktstöden och så vidare.

Jag vill göra ett medskick till statsrådet: Detta måste drivas på från svenskt håll ordentligt och tydligt. Det kan lätt bli så att Ungern som ordförandeland med en delvis motsatt uppfattning mot den svenska regeringen och det svenska ställningstagandet kan driva i väg processen i helt fel riktning. Det gäller att vara observant på och tydlig med detta.

Jag har sagt samma sak till landsbygdsministern. Det är viktigt att ni nu hela tiden intar en snabb förhandlingsposition. Jag delar Marie Granlunds uppfattning om att detta kan bli en tuff process. Den kan leda någonstans där Sverige hamnar utanför, och då gäller det att delta i stället för att stå utanför och inte ha någon som helst inverkan.

Anf. 13 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet! En liten synpunkt från vår sida är att man från regeringens sida ska föra fram att inom EU nedprioritera utvidgningen med tanke de sociala och ekonomiska förhållanden vi står inför. Det var vad jag ville föra fram.

2010/11:20

28 januari

Anf. 14 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Det var inte riktigt svar på min fråga som statsrådet gav. Det kommer besked som man kan läsa i medier om att jordbrukspolitiken kommer att brytas ut ur långtidsbudgeten och fattas vid ett separat tillfälle, medan sammanhållningspolitiken och resten av långtidsbudgeten ska det fattas beslut om vid ett annat tillfälle.

Då är min fråga till statsrådet: Vad är statsrådets uppfattning, kommer det att bli som så? Jag tror att alla skulle tjäna på att man tog det i ett sammanhang. Det är i så fall ett medskick.

Eftersom frågan om utvidgningen kom upp skulle jag vilja fylla på med att fråga: Har du en motsatt uppfattning, att det är väldigt viktigt att utvidgningen fortsätter? Då är frågan: Hur är utvecklingen just nu? Hur resonerar man i Europa?

Anf. 15 PYRY NIEMI (S):

Jag skulle vilja komplettera det Marie Granlund sade. Det förekommer en ryktesspridning om att några länder redan har gjort upp kring jordbrukspolitiken. Det var väldigt ofta förekommande i Bryssel, där jag var nu i januari, att man hade hittat en samsyn. Det är därför vi är så angelägna om att få tydliga signaler tillbaka. Det kan gå mycket snabbare än vad Sveriges regering tror eller anser. Det kan leda till att det blir så pass låsta positioner att det inte går att förhandla, för då är det redan klart bland de större länderna.

Anf. 16 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Frågor som berör jordbruks- och sammanhållningspolitik, som både Marie Granlund och Pyry Niemi var inne på, är oerhört viktiga. Jag skulle till och med kunna sträcka mig till att säga att vi inte har en lite annorlunda syn än Ungern i just dessa frågor utan en mycket annorlunda syn. Konfliktområdena är väldigt kända.

Det här är en tuff process, som det var för tidigare svenska regeringar. Vi fortsätter att ha en tydlig linje. Vi jobbar otroligt mycket med att bygga och bilda allianser, inte bara med våra klassiska samarbetspartner utan också med nya. Fältet ser något annorlunda ut jämfört med tidigare på grund av den finansiella krisen. Faktiskt inser fler länder att man måste göra reformer vad gäller EU:s budget och också göra det på hemmaplan.

Vi jobbar intensivt på att hålla samman processen, att den inte på något sätt ska styckas upp.

På det informella GAC-mötet i Budapest för två veckor sedan betonade den ungerska statssekreteraren med ansvar för EU-frågor att både sammanhållningspolitiken och CAP-politiken inte skulle föregripa den finansiella politiken. Vi tycker oss ha fått tydliga besked om att så inte är fallet.

Det pågår en intensiv ryktesspridning. Det är klart, för det här är ett spännande politiskt fält som påverkar Europas framtid väldigt mycket. Olika länder har olika intressen. Det gör att det florerar många rykten på marknaden.

I fråga om utvidgningspolitiken, herr ordförande, som togs upp av Margareta Sandstedt och som Marie Granlund också var inne på vill jag verkligen betona att Sverige är i EU sedan länge känt som det kanske mest utvidgningsvänliga landet. Vi ser en utvidgningströtthet i en del länder. Ett land som Turkiet, som efter att ha uppfyllt kriterierna och som vi hoppas får bli medlem av Europeiska unionen i framtiden, har en mycket tuffare uppförsbacke än vad man haft tidigare. Jag träffade den turkiske EU-ministern när jag var i Ungern och hade ett bilateralt samtal med honom. Det är viktigt att de länder som är positiva till utvidgningen håller fast, hittar olika lösningar och försöker få fler som följer med den agendan.

Den svenska linjen är stark och tydlig som tidigare. Vi är mycket utvidgningspositiva, och det vill vi betona.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Det som Marie Granlund och Pyyri Niemi bland annat sade var intressant. Det finns en konflikt här. Vi kan inte ha vår svenska radikala hållning, att vi vill göra nästan rent hus med den nuvarande jordbrukspolitiken och strukturfondspolitiken och ha en modern budgetpolitik. Om man å andra sidan sätter sig i det hörnet och betonar sin radikala hållning kan man hamna helt vid sidan av förhandlingsbordet.

Hade ni en bestämd uppfattning? Pyyri Niemi uppfattade jag som att han tyckte att man ändå skulle se till att man alltid var vid förhandlingsbordet och inte satte sig i det där hörnet.

Anf. 18 PYYRI NIEMI (S):

Herr ordförande! Jag är av den bestämda uppfattningen att ska vi ha inflytande gäller det att hantera situationen utifrån det som faktiskt serveras. I dag är det ett väldigt låst läge, som statsrådet säger. Det finns mycket låsta positioner.

Det är klart att vi ska ha en bestämd uppfattning, det tycker jag. Samtidigt måste det finnas ett förhandlingsutrymme, en förhandlingsmöjlighet. Det är bättre att få någonting tillbaka än ingenting alls.

Det skedde med Danmark tidigare, runt 2000, att Danmark hamnade helt utanför när det gäller jordbrukspolitiken. Det vore väldigt olyckligt. Om Sverige med en radikal hållning å det bestämdaste säger att nu ska vi vara jättemarknadsorienterade och i princip avskaffa alla stöden rakt av kommer det att uppfattas negativt av alla övriga 26 medlemsländer. De kommer att undra vad vi är för konstiga filurer som inte vill diskutera på ett konkret och tydligt sätt.

Ja, vi kan inte bara gå in i en förhandlingsdiskussion och inte bygga allianser utifrån att vi har en jättestrikt hållning. Det måste finnas öppningar. Det finns en del realiteter och en verklighet att förhålla sig till. Men självklart ska vi hela tiden verka för att direktstöden successivt ska fasas ut.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen; det var en intressant diskussion.

Vi går vidare till punkt 5 om förberedelser inför Europeiska rådet den 4 februari. Det är en diskussionspunkt. Där hade näringsutskottet den 25 januari en överläggning med Maud Olofsson. Det handlar framför allt om energifrågor, och där finns en längre avvikande mening som är utdelad på bordet. Vi kan återkomma till hur vi ska hantera den i nämnden, den är inte ännu justerad.

Anf. 20 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Europeiska rådet ska diskutera och anta slutsatser för EU:s energistrategi som löper från 2011 till 2020. Den diskussion som Europeiska rådet ska ha baseras på två meddelanden som kommissionen publicerade i november förra året.

Det är fyra huvuddelar: Det handlar om en integrerad och sammankopplad marknad. Det handlar om energieffektivisering och förnybar energi. Det handlar om extern energirelation och det långsiktiga perspektivet ända till 2050.

Regeringen lyfter fram att det är viktigt att man slår fast principer som vägledning för det fortsatta arbetet. Det som för tillfället är mest omdiskuterat är infrastrukturutbyggnaden på energifronten. Där är det viktigt, tycker vi, att slå fast marknadens huvudansvar vad gäller infrastrukturutbyggnad för både planering och finansiering av infrastrukturen.

När det gäller innovationer handlar det om att Europeiska rådet ska ta fram slutsatser om den europeiska forsknings- och innovationspolitiken. En övergripande åsikt från regeringens sida är att det är viktigt att framhålla investeringar, det är nyckelfaktorer, i forskning och innovation vad gäller både tillväxt och ökad konkurrenskraft för att kunna möta de samhällsutmaningar som vi ser på fält som miljö och energi.

Anf. 21 JONAS SJÖSTEDT (V):

Vi har en delvis annan syn på energi och avreglering, och det kanske inte kommer som en blixtnär från en klar himmel.

Den svenska avregleringen är ett grandioöst fiasko, skulle jag vilja säga. Det har lett till en helt oförutsägbar prisbild för konsumenterna, både i näringslivet och för privatkonsumenter. Det har lett till övervinster i energibolagen och någon sorts oligopolställning som de utnyttjar friskt.

Om man utsträcker den här avreglerade marknaden till europeisk nivå finns det en del risker för Sveriges del. Till exempel säljer man när priserna är låga i Sverige billig vattenkraftsel till Centraleuropa, kanske måste man göra det också därför att regelverket är helt öppet, och då får man ett högre elpris på sommaren. Sedan får man elbrist på vintern och ännu högre elpriser.

Hur funderar ni runt det här scenariot och efter erfarenheterna från den nordiska avregleringen? Man för då över till europeisk nivå de brister som finns i det avreglerade systemet i Norden.

Jag delar inte den uppfattning som kommer fram i slutsatserna att det ska vara marknadens sak att ordna infrastrukturen i huvudsak. Jag tror att det är viktigt att ha ett kraftnät som i huvudsak kontrolleras av samhället. Det visar inte minst utvecklingen i Sverige. Jag tror att det är en bättre

2010/11:20

28 januari

Anf. 22 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Vi från vår sida tittat på de olika underpunkterna under dagordningspunkt 5 och anmält avvikande mening på flera av dem, åtta punkter, där jag lite kort ska redogöra för hur vi tänker.

Punkterna 3 och 4: Rådet vill ha en fullt integrerad energimarknad som ska vara klar redan 2014. Det är en mycket kort tid. Precis som inom jordbrukspolitiken tycker vi att det kanske inte är så bra att det ska vara klart så snabbt. Energimarknaden är av nationellt intresse. Ändringar på marknaden bör främst utredas utgående från både producenter och konsumenter.

Punkt 7 handlar om offentliga upphandlingar där man vill ha detaljstyrning. Där tar man även upp jämlikhet, grönhed och en del annat och menar att offentliga upphandlingar ska styrkas. Vi vänder oss emot att man använder sig av offentliga upphandlingar för att slussa pengar till alla olika typer av i och för sig lovvärda ändamål men inte till det ändamål som offentlig upphandling är till för ursprungligen, och det att tillhandahålla konkurrensneutrala billiga tjänster. Vi tycker att det är där man ska lägga fokus.

Punkt 11 handlar om jämlika villkor för elproducenter och liberalisering av elmarknaden. Här vill man gå in med lagändringar med mera. Vi tycker att meningen om "a level playing field" ska strykas, då vi anser att medlemsstaterna är tvungna att avreglera och liberalisera elmarknaden om man inte vill.

Punkt 17 handlar om forskning och samhällsutmaningar, hälsa och åldrande. Vi tycker att punkt 17 ska strykas i sin helhet. Vi ifrågasätter att EU ska bestämma vilka områden som ska prioriteras för samhällsutmaningar. Till exempel tycker vi att livsmedel och energi är mycket viktigare att prioritera än sådant som aktivt åldrande.

Punkt 19 handlar om privata investeringar, innovativa produkter och tjänster och innehåller fem underpunkter. Vi vill ha bort strecksats 2 med hänsyn till det jag tidigare sagt, att vi inte anser att frågan om offentlig upphandling ska användas för att skapa en konstgjord efterfrågan på innovativa produkter.

Avvikande mening har vi också gällande strecksats 5. Vi anser inte att någon ytterligare harmonisering ska ske av den digitala marknaden.

Slutligen vad gäller punkterna 21 och 22, som handlar om medlemsstaternas utgiftspolitik, tycker vi att båda de här punkterna ska strykas i sin helhet. Annars går man in och ställer för detaljerade krav på medlemsstaterna om hur de ska lägga upp sin utgiftspolitik.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Jag kanske ska säga någonting om den avvikande mening som fördes fram i näringsutskottet. Det som skedde i näringsutskottet var att Maud Olofsson vid sittande bord gjorde en delvis förändring i regeringens position och betonade mer nationell autonomi vid tillståndsprocessen. Sedan var det en avvikande mening från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Det är en ganska lång text och handlar om energi-

effektivisering, om kärnkraft, om lager av koldioxid och om det som Jonas Sjöstedt var inne på, samhällets ansvar.

Den här avvikande meningen är av någon outgrundlig anledning inte justerad i näringsutskottet. Mitt förslag är att när de har justerat den lägger vi den som en bilaga till vårt protokoll så att den finns med. Ledamöterna från de partierna behöver inte läsa in det hela i protokollet.

Anf. 24 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Vi står fast vid det som sades i näringsutskottet.

Angående den diskussion som förs om det nationella ansvaret tror jag att vi visst kan, som Jonas Sjöstedt var inne på, delta i ministerrådet och dela med oss av både positiva och kanske framför allt negativa erfarenheter av den svenska avregleringen av elmarknaden. Men jag har som huvudingång att detta inte är någonting som EU ska reglera i detalj på det sätt som det verkar enligt vad som framgår av förslaget till slutsatser, vare sig det handlar om att länder ska avstå från att avreglera sin elmarknad eller att avreglera sin elmarknad. Det är huvudsakligen en fråga som vi anser varje marknadsägare i varje land har att avgöra.

Anf. 25 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Vi instämmer också i den avvikande meningen i näringsutskottet. Vi tycker att det är en för passiv politik, bland annat vad gäller energieffektiviseringar.

Anf. 26 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Staten lägger fram ramarna för marknadsfunktion på det här fältet, men regeringen är skeptisk till det som handlar om att öka inslagen av någon form av centralplanering innan kommissionens förslag om lagstiftning ens är genomförd i medlemsstaterna. Det blir att föregripa detta. Truls Borgström från Näringsdepartementet vill kanske svara mer specifikt på de detaljerade frågorna.

Anf. 27 Departementssekreterare TRULS BORGSTRÖM:

När det gäller avreglering av elmarknaden kan jag bara påminna om det tredje inretnadspaketet för energimarknaden som EU redan har beslutat om. Det är det som regeringen syftar på i den här positionen. Det har ännu inte genomförts i alla medlemsländer. Jag tror att det ska genomföras senast i mars i år. Det har vissa nya verktyg för att få till stånd den här infrastrukturutbyggnaden. Det handlar bland annat om en ny reglermyndighet, ACER, som ska samarbeta med så kallade systemoperatörer för att planera denna utbyggnad av infrastrukturen och se till att marknaden fungerar.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar att det finns två avvikande meningar. Den ena kommer från S, V och MP, och Marie Granlund och andra har instämt i den som framfördes i näringsutskottet. Jag har också redovisat huvud dragen i den. Sedan finns det en annan avvikande mening från Sverigedemokraterna som har ett annat innehåll än det som är den avvikande meningen från de rödgröna partierna har.

2010/11:20

28 januari

Anf. 29 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr ordförande! Den avvikande meningen från näringsutskottet är inte direkt syftande på förslaget till rådsslutsatser av naturliga skäl. Jag skulle vilja anmäla ytterligare en avvikande mening specifikt mot rådsslutsatserna. Jag vänder mig emot att EU framtvingar ytterligare avreglering på energiområdet. Jag menar att det ska vara en fråga för medlemsstaterna att själva avgöra.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Det kan vi se som en komplettering till ditt tidigare instämmande i den gemensamma. Då har vi tre avvikande meningar som är oliklydande. Jag finner därmed att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Låt mig säga till Margareta Sandstedt att om man har så omfattande synpunkter som du har, och jag har absolut ingenting emot att Sverigedemokraterna har det, är det egentligen mer lämpligt att de förs fram i näringsutskottet. Då kan man där göra en text som är genomarbetad och sedan bara kan transporteras in i vårt beslutsfattande här i EU-nämnden. Det är ett förslag.

Punkt 6 handlar om den europeiska terminen. Termin är någonting konstigt här i sammanhanget, men det är en årscykel för styrning och granskning av den ekonomiska politiken. Jag skulle önska att vi hade en mer svensk retorik på de här områdena.

Inledningsvis vill jag säga till alla som vill debattera den här frågan att den kommer upp i finansutskottet på torsdag. Vi behöver kanske inte föregripa den debatten här i alltför stor utsträckning.

Anf. 31 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Jag börjar med kommissionens årliga tillväxtrapport. Tillväxtrapporten är ett slags startskott på den nya så kallade ekonomiska terminen, vilket är ett lite krångligt begrepp. Avsikten är att skapa ett effektivare genomförande av Europa 2020, tillväxt- och stabilitetspakten.

Rapporten är en grund för diskussionen på vårt toppmöte i mars där det kommer att vara väldigt mycket fokus på ekonomiska frågor. Det får vi återkomma till nästa gång. Det kommer att bli mer fokus på det.

Då ska man lämna vägledning till medlemsstaternas rapportering inom EU 2020. De nationella reformprogrammen och stabilitets- och tillväxtpakten kommer att komma upp. Jag tror att Anders Borg var här i EU-nämnden den 18 januari och redogjorde för detta.

Rapporten är kommissionens bedömning av EU:s ekonomiska utmaningar. Kommissionen pekar på en svag produktivitetsutveckling som hämmar den återhämtning som har varit efter den stora finansiella kris som vi har haft. Man fokuserar på ökad konkurrenskraft och ökad tillväxt.

På GAC kommer Sverige att välkomna kommissionens rapport i stort. Vi håller med om det mesta. Vi kommer speciellt att ge stöd åt det tydliga budskapet att stärka arbetet med att konsolidera de offentliga finanserna, budgetarna och bromsa skuldutvecklingen.

På den här fronten kommer jag särskilt att betona några av Sveriges viktigaste inslag när det gäller EU 2020. Det första är att påminna om att

kvinnor och män ska ha lika villkor när det gäller att delta på arbetsmarknaden. Det är en väldigt viktig svensk position. Det andra är att framhålla åtgärder för att underlätta återgången till arbete och få bort utanförskapet.

När det gäller kommissionens uppfattning att fokusera på reformer för att få fram jobb och tillväxt ligger fokus på att förbättra den inre marknaden, skapa ett dynamiskt företagsklimat och öppna för frihandel mot omvärlden. Den tredje punkten är väldigt viktig nu när vi ser starka inslag av protektionistiska vindar runt om i Europa.

Europeiska rådet kommer att behandla tillväxtpakten i mars, och den kommer även att behandlas i GAC och Ekofin. Regeringen kommer då att komma tillbaka till detta.

Anf. 32 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Som vi har nämnt tidigare vänder vi oss emot en ökning av kraven när det gäller stabilitet och facilitet. Vi vill inte heller ha någon reglering på EU-nivå när det gäller pensioner, arbetsmarknadspolitik eller skatter. Jag anmäler avvikande mening på den punkten.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Nu är detta en informationspunkt.

Anf. 34 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Jag ber om ursäkt.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Du behöver inte be om ursäkt. Detta kan väl Johnny Skalin ta upp i finansutskottet på torsdag. Det är där det hör hemma.

Vi lägger punkt 6 till handlingarna och tackar för informationen.

Vi går vidare till punkt 7 om romer. Där vet jag att statsrådet har engagerat sig särskilt mycket.

Anf. 36 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

På måndag kommer vi att få se den ungerska regeringens färdplan för den så kallade Romastrategin som handlar om att öka både social och ekonomisk integrering av romer. Vi i Sverige är oerhört positiva till att Ungern, som är ett land som har väldiga utmaningar när det gäller diskriminering av romer och socialt utanförskap, har valt att göra denna fråga till en av huvudpunkterna.

Den här frågan kommer att behandlas i flera olika rådskonstellationer. Det är flera ministrar som kommer att vara ansvariga för frågan. Vi vill dock betona att huvudansvaret i första hand ligger på de medlemsstater där romer bor som medborgare, men det är också viktigt att vi får upp frågan på EU-nivå. Det är väldigt viktigt att betona.

Utgångspunkten för oss är att sätta mänskliga fri- och rättigheter i centrum. Det måste förstås också vara fokus på ekonomiskt och socialt utanförskap, men de mänskliga rättigheterna måste vara en röd tråd i arbetet. I första hand kommer man att jobba utifrån de befintliga strukturer och områden som finns. De kan definitivt användas bättre. Vi vet sedan tidigare att pengar som ska ha använts för att integrera romer, inte

minst för att romska barn ska få gå i skolan med mera, inte har använts på rätt sätt på en del håll. Här är det viktigt att vi utför ett tufft arbete så att pengarna går till rätt saker.

Anf. 37 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr ordförande! Det ska bli mycket spännande att läsa programmet när det kommer på måndag. Ett inspel till regeringen när det gäller eventuella framtida diskussioner och regeringens läsning av programmet rör att det ungerska ordförandeskapet verkar lägga sitt fokus på det man uttrycker som den ökade sociala och ekonomiska integreringen av romer. Det är två mycket viktiga perspektiv, men när man talar om fri- och rättigheter finns, som statsrådet understryker, ytterligare ett perspektiv, nämligen den demokratiska integreringen. Det gäller att se till att minoriteten romer har möjlighet att engagera sig demokratiskt i de samhällen där de lever och verkar. Där finns det anledning för Sverige att driva en offensiv politik i EU men också att lära sig av situationen i vissa andra EU-länder. Det har inte minst Delegationen för romska frågor visat. Vi i Sverige har varit dåliga på att skapa forum för romska organisationer och romska företrädare att delta i och uttrycka romska ståndpunkter i det svenska beslutsfattandet.

Anf. 38 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Vi anmäler avvikande mening i den här frågan. Vi anser att detta med minoriteter och hur man hanterar den typen av problem är upp till varje nation att lösa själv. Vi vill inte ha några pekpinnar från EU på det här området.

Anf. 39 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! När det gäller den första frågan från Gustav Fridolin nämnde jag tidigare att det är mycket viktigt för den svenska regeringen att man får in ett perspektiv på mänskliga rättigheter. Vi ska inte bara göra romernas exkludering, utsatthet och diskriminering till en fråga som rör fattigdom. Det handlar om en systematisk rasism på väldigt många håll. Det måste vi angripa på ett tydligt och starkt sätt.

När jag besökte Budapest för två veckor sedan träffade jag också Zoltán Balog som är den statssekreterare i Ungern som ansvarar för strategin. Vi hade tydliga och franka samtal i den här frågan. Jag träffade också människorättsorganisationer som jobbar med romernas rättigheter för att se deras perspektiv. Vi kommer att följa upp det här väldigt tydligt på många sätt.

När det gäller kommentaren från Margareta Sandstedt och Sverigedemokraterna vill jag verkligen påpeka att det är en europeisk angelägenhet att försvara mänskliga rättigheter och fördjupa demokratin. Vi ska med all rätt lägga oss i när människor förtrycks och behandlas illa. Det är inte upp till den enskilda staten att göra det, utan det är faktiskt därför vi är med i Europeiska unionen. Det var därför den bildades som en frihetsunion.

Anf. 40 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

2010/11:20

28 januari

Herr ordförande! Vi instämmer till fullo i att vi ska verka för de mänskliga rättigheterna. Men detta måste hanteras på lokal och regional nivå så att man kan se vilka problem som finns just här. Därför behöver det ligga på en så nära nivå som möjligt för att man ska kunna hantera det. Utifrån det tycker vi att detta ska ligga på nationell nivå.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Det här är en informationspunkt, så det går inte att anmäla en avvikande mening. Frågan om romernas behandling i Europa kommer säkert tillbaka. Vi tackar för informationen på denna punkt.

Vi går vidare till punkt 8, En strategi för Donauregionen.

Anf. 42 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Tillsammans med Romastrategin lyfter vi fram Donaustrategin som oerhört viktig. Vi är mycket positiva till att Ungern har valt att använda den. Vi får många förfrågningar om att stötta denna strategi, inte minst i och med att Sverige har varit engagerat i Östersjöstrategin. Man kommer förmodligen att kopiera mycket av det arbete som har gjorts här lokalt.

Fokus i Donaustrategin ligger på miljöskydd. Det handlar också om att integrera marginaliserade grupper. Inte minst kommer man att ha ett speciellt perspektiv på romerna här. Det tredje som man tar upp är människohandel. Det är tre fält som vi i Sverige också tycker är viktiga.

För närvarande förbereds slutsatser om strategin. De förväntas bli behandlade på allmänna rådet i april. Strategin kommer därefter att antas på Europeiska rådet den 24 juni. Vi i Sverige är oerhört engagerade i denna fråga.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Eftersom det inte finns några frågor på Donaustrategin lägger vi den till handlingarna. Har statsrådet några övriga frågor?

Anf. 44 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Nej.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar Birgitta Ohlsson för i dag.

2 § Utrikes frågor

Kabinettssekreterare Frank Belfrage

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 13 december 2010

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 31 januari 2011

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till kabinettssekreterare Frank Belfrage. Eftersom det som Frank Belfrage strax ska förklara handlar om ett regeringsbeslut i Tunisienfrågan som ska tas nu på förmiddagen, så börjar vi med Tunisien och tar de andra utrikesfrågorna därefter.

Jag ska förresten börja med de formella frågorna. Finns det några A-punkter? Om det inte finns några frågor på dem så lägger vi dem till handlingarna.

Finns det något att säga om återrapporten från den 13 december? Om så icke är fallet så lägger vi den till handlingarna.

Anf. 47 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Innan jag kommer till den specifika frågan om det beslut som ska tas på måndag och som nu förbereds genom ett regeringsbeslut senare under förmiddagen, så låt mig ge den större politiska bilden av läget i Tunisien och av den diskussion och förberedelserna för ett beslut om konklusion som tas på måndag.

Fokus är naturligtvis helt på den senaste händelseutvecklingen i Tunisien och vad EU på bred front kan göra för att stödja landets demokratisering inför hållande av president- och parlamentsval, sannolikt inom en sexmånadersperiod.

Det senaste som man har kunnat konstatera är att efter den första regeringen, det vill säga samlingsregeringen av transitions- eller interimsnatur, har demonstrationerna och kraven på dess avgång fortsatt. Därför har en ny regeringsombildning skett nu i går. Det var utannonserat att den skulle ske redan i tisdags, men det tog två dagar längre att förhandla fram den.

Under den tiden vidtog regeringen också ett antal förtroendeskapande åtgärder i form av olika bidrag till arbetslösa, högskoleutbildning, rättsliga åtgärder mot Ben Ali-klanen i form av internationell efterlysning och inledning av förundersökning mot en rad personer för olika valuta- och vapenbrott och korruption.

Sent i går kväll presenterade premiärminister Ghannouchi en ny regering i vilken han själv är den ende som är kvar från RCD-partiet, alltså Ben Alis tidigare parti. De övriga tunga ministrarna, alltså inrikes-, försvars- och finansministrarna, byttes ut. Sammanlagt tolv nya politiker och teknokrater togs in i regeringen, och det förefaller som att man valt en hel del personer från det civila samhället, bland annat den nye försvarsministern, Abdelkarim Zebidi som är läkare. Den nye inrikesministern Farhat Rajhi är en före detta överåklagare.

Man kan i sammanhanget också uppmärksamma ytterligare två personfrågor. Strax innan regeringsbildningen avgick utrikesministern Morjane själv och undgick väl därmed att bli ett offer för trycket som framkallat regeringsombildningen. De flesta tror att han kommer att bilda ett

eget parti och ställa upp i det kommande presidentvalet där han, trots familjebanden till Ben Ali, inte verkar helt chanslös, i varje fall i det fältet.

2010/11:20
28 januari

En annan sak man ska uppmärksamma är att arméchefen som heter Rachid Ammar har fått en egen politisk aura. Det var ju han som tog parti för demonstranterna och framför allt vägrade att skjuta på dem. Många tippade honom som försvarsminister, men han stannar kvar utanför politiken åtminstone tills vidare. Vissa tillskriver honom långsiktiga politiska ambitioner. Också han kanske vill ställa upp i presidentvalet, och därför vill han inte ingå i regeringen.

Ett avgörande moment i det politiska spelet i Tunisien just nu är den roll som fackföreningen UGTT har intagit. Det är en fackförening som har haft närmast monopolställning under Ben Alis tid och därmed kan sägas ha utgjort en del av etablissemangen. UGTT har uppenbarligen velat byta fot och kompensera för detta och har därmed också varit den enskilda politiska aktör som har lagt störst kraft bakom kravet på att det förra statsbärande partiets representanter skulle uteslutas ur övergångsregeringen, inklusive premiärministern Ghannouchi.

Det verkar också nu helt klart att det är UGTT som ligger bakom en stor del av de demonstrationer som intensifierats de senaste dagarna, liksom de strejker som genomförts på många håll i landet, även om det inte är helt klart att ledningen haft full kontroll över basen.

Någon UGTT-representant i regeringen återfinns inte, men fackets ledning har nu i ett uttalande likväl klargjort att man stöder Ghannouchis nya övergångsregering och hans fortsatta roll som premiärminister. Någon form av dämpande av spänningen på gatan blir förhoppningsvis konsekvensen.

Det är oklart vad UGTT kan ha fått i gengäld, förutom RCD-ministrarnas avgång. Man har likväl i ett uttalande i går kväll sagt att man ska vara med och ingå, och har också fått grönt ljus för detta, i de tre kommissioner som ska följa upp, dels på reformområdet, dels i de utredningskommissioner som tillsätts. Det var ursprungligen tillsagt att dessa tre kommissioner ska arbeta för olika former av nya politiska reformer och sedan titta i backspegeln helst skulle bara bestå av experter och teknokrater utanför det politiska livet. Men nu går alltså UGTT in i dem, och det verkar vara ett samförstånd om detta.

Vi kan konstatera, och det tillhör också ögonblicksbilden som jag ska återkomma till, att EU nu har haft en första mission i landet i form av den nya chefen för Medelhavsområdet under Catherine Ashton, Mingarelli, som just har varit i Tunis. Han har då träffat de olika aktörerna och framför allt börjat diskutera med dem på vilket sätt EU kan stödja framför allt den kommande valprocessen.

Man diskuterar naturligtvis också med de nya tunisiska befattningshavarna vilka personer som bör bli föremål för sanktioner, restriktiva åtgärder, frysning av tillgångar, och detta leder mig till det regeringsbeslut som nu föreligger. Man hade alltså först tagit ett principbeslut i EU om de restriktiva åtgärderna, men man har ännu inte listat de personer som ska bli föremål för dem. I går kom man fram till att de två första och uppenbara fallen naturligtvis är presidenten och hans hustru. De kommer att bli de två första namnen som sätts upp på den listan. De är föremål för efterlysning, men det är också fråga om att frysa deras tillgångar.

Regeringen kommer att ställa sig bakom det beslutet, och som vanligt vill vi anmäla detta i EU-nämnden. Vi har därför skickat över en annotering här på morgonen eftersom regeringsbeslutet kommer senare på förmiddagen.

Jag skulle sedan bara kort kunna redovisa de slutsatser som rådet är tänkt att anta. Texten är ännu inte slutligt fastställd utan fortfarande föremål för diskussioner under dagen, men huvudpunkterna är i stort sett klara.

Rådet kommer att välkomna och harangera det mod och den beslutsamhet som det tunisiska folket har visat för att uppnå sina demokratiska mål. Beklagande kommer att framföras över det repressiva våld och förlusten av liv som har förekommit i den här processen. Rådet vill också upprepa och lyfta fram sitt stöd för Tunisien ansträngningar att nu få i gång en stabil demokrati, rättsstat och demokratisk pluralism i full respekt för MR och grundläggande rättigheter.

Rådet kommer också att vilja lyfta fram behovet av att nu intensifiera sin stödverksamhet för Tunisien och det partnerskap som finns. Detta återkommer senare i texten, och jag kommer strax till det.

Rådet kommer också att konstatera att övergångsregeringen, frigivandet av politiska fångar, legaliseringen av politiska partier och föreningar och öppnandet för det civila samhället och fria medier naturligtvis utgör de första viktiga stegen mot demokratisering och stabilisering i landet.

Rådet kommer också i sina slutsatser att välkomna beslutet att inom kort, står det i texten, hålla både presidentval och parlamentsval som måste vara demokratiska, fria och transparenta, men det är väl just inom sex månader. EU kommer också i slutsatserna att framhålla sin beredskap att hjälpa till politiskt, juridiskt, tekniskt och materiellt i förberedelserna för dessa val. Man är också beredd att skicka experter till den ändan. Detta har som jag nämnde tidigare redan påbörjats.

Undersökningskommissionerna och reformkommissionerna nämns också i slutsatserna. Rådet nämner även de restriktiva åtgärder som nu förbereds och som jag redan har kommenterat. Det konstateras också ännu en gång att EU är redo att mobilisera samtliga sina instrument för att hjälpa i de politiska, ekonomiska och sociala reformerna, förstärka de demokratiska institutionerna och stödja det civila samhället.

Den punkt där det fortfarande är lite öppet exakt hur det ska formuleras är hur EU kan manifestera sin vilja att uppgradera sitt partnerskap med Tunisien när väl en nyvald regering är på plats.

Det är Tunisienpunkten i sin helhet, och det är kring detta ministrarna kommer att diskutera. Vi kanske ska stanna här.

Anf. 48 URBAN AHLIN (S):

Tack kabinetssekreteraren för en bra genomgång av EU:s relation till Tunisien!

Låt mig först slå fast att jag inte tycker att EU har något speciellt att vara stolt över varken i sin relation till Tunisien eller till de andra nordafrikanska länderna. Det är klart att det är lite skämmigt, som mina döttrar säger, att EU nu, när personen har avgått, kommer och säger att vi ska frysa tillgångar och jaga ledaren i Tunisien. Fram till dess var relationen

mellan EU och Tunisien ganska god, så det är klart att man undrar över konsekvensen i utrikespolitiken från Europeiska unionens sida.

Jag har egentligen inga invändningar när det gäller EU:s relation till Tunisien. Jag tycker att det är bra att EU nu funderar på hur man ska utveckla det civila samhället, hur man ska kunna stödja de kommande valen och hur man ska kunna få en bra ordning i Tunisien efter detta. Det finns egentligen ingen kritik mot det.

Problemet är dock i relation till de andra nordafrikanska länderna. När vi säger att vi ska frysa tillgångarna och jaga presidenten och presidentfrun, är det inte då lämpligt att Europeiska unionen ger ett besked till de andra härskarna i regionen: När ni hamnar i samma situation så kommer vi att göra exakt likadant mot er. Det är väl den signalen Europeiska unionen ändå vill sända till ledare i Libyen, Egypten, Marocko eller var det nu är? När folket störtar dem kommer vi att agera på samma sätt mot dem, och på det viset ska de känna att det är den relationen vi har. Hur ska man annars kunna tolka detta? Som att vi har en bra relation med dem ända tills de störtas – då börjar vi jaga dem?

Jag tycker att man behöver ta sig en ordentlig fundering över det.

När det gäller det institutionella arbetet gentemot Nordafrika har en Medelhavsunion startats. Låt mig direkt slå fast att jag tycker att det finns mycket i övrigt att önska när det gäller uppbyggnaden av denna institution och vilken kraft den kan ha och så vidare. Men man måste ändå notera att det är detta som i alla fall de flesta länderna runt Medelhavet tycker är en bra väg framåt för att utveckla kontakterna mellan Europeiska unionen och Nordafrika.

Jag noterar att generalsekreteraren i Medelhavsunionen avgick på grund av att han inte fick de finansiella resurser som krävs för att bedriva arbetet. Han skyllde på de nordliga europeiska länderna och deras ovilja att stödja initiativet. Jag förstod också på kabinetssekreteraren när han redovisade detta för utrikesutskottet att Sverige var ett av de nordliga länder som tyckte att det var orimligt att ge pengar.

Det är säkert så att det fanns massor av anledningar att säga nej till att skicka pengar till denna union. Det är mycket möjligt. Men man måste vara klar över att det också finns ett pris för Sverige i detta. Vi driver det östliga partnerskapet, och det finns många länder i södra Europa som undrar vad det östliga partnerskapet är och var köttet på benen finns i den organisationen.

Om Sverige vill ha full fart framåt i det östliga partnerskapet tror jag därför inte att det är lämpligt att vara den som hindrar Sarkozys baby Medelhavsunionen.

Nu straffar sig detta. Sverige har varit emot Medelhavsunionen, och nu är vi av med ett verktyg. Generalsekreteraren avgår. Medelhavsunionen är ändå en institution som skulle kunna användas för att se till att Europas Rio Grande, det vill säga Medelhavet, inte blir den välståndsklyfta som det har varit tidigare, utan att vi kan utveckla relationerna mellan Nordafrika och EU. Det är ju det kabinetssekreteraren talar om: mer utbyte i det civila samhället och så vidare. Det är väl en utmärkt möjlighet för Medelhavsunionen att bidra till detta.

Min point är alltså, och jag vill fråga regeringen: Ser vi nu detta bara i strikt mening EU–Tunisien? Jag tror att det är fel. Här krävs ett angreppssätt gentemot hela Nordafrika. Jag tycker att Sverige tydligt ska

markera att nu vidtar vi de här restriktiva åtgärderna mot Tunisiens förra ledning, men det betyder också att vi tänker göra exakt likadant när det gäller alla andra ledare i regionen. På det viset visar vi något slags hållning här.

När det gäller det starka arbetet för att få bort denna Rio Grande mellan Nordafrika och Europeiska unionen vill vi faktiskt att vi i fortsättningen stöder de initiativ som finns för att bygga institutioner och ramverk för detta.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Jag har ett par frågor. Men först ska jag säga att vi har en särskild punkt om Egypten senare på dagordningen, men Frank Belfrage får avgöra när han vill ta upp det.

Det förs nu en diskussion om huruvida revolutionen i Tunisien kommer att kidnappas av islamistiska fundamentalister eller andra odemokratiska krafter. Vad finns det att säga i den frågan? Vi har alla en önskan att bidra till fria och demokratiska val och så vidare, men vad är bedömningen i dag?

Urban Ahlin gör det lite för lätt för sig när det gäller Medelhavsunionen, men jag ska inte polemisera mot honom. Problemet är att om man inleder ett samarbete med dessa länder uppfattas det lätt som att man gullar med dem. Man kan inte ha en union där man hela tiden har konfrontationer. Frågan är dock, som Urban Ahlin var inne på, om man ska försöka blåsa liv i Medelhavsunionen och ge den färsk start.

Anf. 50 JONAS SJÖSTEDT (V):

Jag har inget att invända mot beslutet att frysa tillgångar och efterlysa Ben Ali med familj och allierade. Det borde ha skett för länge sedan.

Det här är ett sådant tillfälle då man bör tänka efter lite och dra lärdom av det som skett. EU har varit nära allierat med den tunisiska regeringen, framför allt Frankrike. Det har varit en av Frankrikes strategiska partner. In till sista timmarna hjälpte Frankrike till och skickade kravallutrustning till polisen som skulle slå ned folket på gatorna i Tunisien. EU har därför mycket låg trovärdighet i detta.

Det finns en lärdom att dra av detta strukturellt inom EU. EU måste frigöra sig från det starka inflytande som Frankrike har i politiken gentemot tidigare afrikanska kolonier och formulera en mer självständig politik. Jag skulle önska att Sverige var en del av det, till exempel i förhållande till Marocko som är en annan strategisk partner för EU. Vi vet att situationen för mänskliga rättigheter i Västsahara och andra områden är under all kritik. Man kan tala om den fördjupade relationen med Libyen, som man också diskuterar. Det är kanske den värsta diktaturen i området. Detta ger alltså anledning till eftertanke.

Jag tror dock att EU kan spela en bra, viktig och positiv roll och kanske delvis reparera skadan gentemot Tunisien. I grunden ska man givetvis välkomna att människor drivna av krav på demokrati och social rättvisa störtar denna typ av regimer.

Anf. 51 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Vi diskuterade detta i går i utrikesutskottet, men låt mig ta upp några av punkterna igen. När det gäller Tunisien och den spill over-effekt som

vi kan se är det tydligt att en sådan process är i gång. Vi ser det i de demonstrationer som finns i Egypten, vilket vi ska återkomma till. Vi ser det i Jordanien, och vi har sett det i Jemen de senaste dagarna. Det är uppenbart att någon form av modell eller exempel utifrån Tunisien håller på att bildas. Det är en process som det finns all anledning att följa noggrant, inte minst för att i den mån vi kan hjälpa till att stödja mer av MR och färden mot demokratisering.

På denna punkt har Sverige i olika sammanhang varit tydligt, inte minst i vårt FN-tal i höstas och i olika sammanhang i vår MR-dialog. Ibland har vi kommit på kollisionkurs med Egypten eftersom vi har varit tydliga i våra krav.

Jag kan hålla med Urban Ahlin och Jonas Sjöstedt om att det finns anledning till både eftertanke och självkritik. Det gäller många olika delar av det internationella samfundet. Urban Ahlin och jag talade om detta i går i utrikesutskottet då vi konstaterade att RCD-partiet uteslöts ur Socialistinternationalen först efter den folkliga resningen. Det finns alltså på alla kanter anledning att självkritiskt tänka efter. Nu gäller dock i första hand att se framåt.

Låt mig säga några ord om Medelhavsunionen. Jag vill absolut nyansera det Urban Ahlin sade. Sverige har i högsta grad varit för Medelhavsunionen. När vi talar om grannskapspolitik har det gällt både det östliga partnerskapet och Medelhavsunionen – detta för att visa solidaritet med Medelhavsunionen när vi efterlyser stöd för Östersjöstrategin och det östliga partnerskapet.

Nu har dess värre Medelhavsunionen, som är en utlöpare från det som tidigare kallades Barcelonaprocessen, gått i stå på grund av Mellanösternkonflikten. Den franska idén med Medelhavsunionen var att försöka sätta en bred strategi med olika program och projekt för ekonomisk och social utveckling runt Medelhavet. Det har varit problematiskt eftersom Israel–Palestina-konflikten kastat sin skugga över Medelhavsunionen och gjort det svårt att få i gång arbetet.

Likväl är det så att när grannskapspolitikspengarna ska delas ut från EU:s sida går två tredjedelar till Medelhavsländerna och en tredjedel till öst. Vi har dock försökt driva att den statiska fördelningen, två tredjedelar till syd och en tredjedel till öst, kanske inte är den allra bästa. Vi har föreslagit att man i stället ska låta behoven, absorptionsförmågan och befintligheten av projekt och program styra fördelningen. Den diskussionen pågår.

När det gäller att bygga upp själva byråkratin och sekretariatet i Barcelona har vi försökt anlägga ett traditionellt svenskt rimlighetskriterium på detta med tanke på att verksamheten just nu haltar. Vi tillhör dem som säger: Lagom, sakta i backarna, bygg inte upp för stora byråkratier och sekretariat innan det har kommit i gång! Vi har inte satt oss emot det, men vi har tillsammans med andra krafter inom EU försökt att vara rimliga när det gäller uppbyggandet av sekretariatet för Medelhavsunionen.

Ordföranden undrade om det finns risk för att revolutionen i Tunisien kidnappas. Det kan vi inte utesluta. Det har de fortsatta demonstrationerna fokuserat på just för att det fanns många i Ghannouchis ministär som kom från det gamla etablissemangen. Nu har dock Ghannouchi tagit skeden i vacker hand och gjort en regeringsombildning som tycks ha visst stöd eftersom fackföreningssidan har välsignat den. Vi kan dock inte vara

helt säkra på fortsättningen ännu. Vi har ju sett exempel tidigare i andra länder på hur en revolution kan komma på avvägar för att gamla mörka krafter kommer tillbaka.

Jonas Sjöstedts inlägg har jag nog redan kommenterat. Självklart vill vi se att Tunisien bildar modell och att det får positiva demokratifrämjande effekter i länderna i regionen.

Anf. 52 URBAN AHLIN (S):

Som jag sade inledningsvis finns det mycket övrigt att önska när det gäller Medelhavsunionen. Det är ingen tvekan om att generalsekreteraren hade ganska högtflygande planer för hur sekretariatet skulle utvecklas och hur många miljoner euro det skulle kosta. Jag förstår att svensk förvaltningstradition grep in och att man tyckte att det var orimligt. Det har dock en kostnad i relationen som vi måste fundera på.

Huvudpoängen med mitt inlägg var vilka konsekvenser detta får för EU:s politik för hela Nordafrika. Nu när Ben Ali har stuckit från landet tycker vi att det var en fruktansvärd regim han hade. Vi ska frysa hans tillgångar och jaga och arrestera honom. Men vad säger vi till Khadaffi i Libyen, till Mubarak i Egypten och till Marockos kung? Vad är Sveriges hållning? Någonstans måste det finnas en konsekvens i vår politik. Vi kan inte säga till det nordafrikanska folket: Vi kommer att gulla med era diktatorer ända tills den dag ni sparkar dem. Då kommer vi till er hjälp.

Det är väl rimligt att Sverige talar om att vi kommer att ha samma förhållningssätt vad gäller alla i Nordafrika. Alla ledare ska känna: Jag kan sitta på en stor förmögenhet nu, men när folket störtar mig kommer EU att jaga mig också.

Är det inte en ganska rimlig ordning?

Anf. 53 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Det är förståeligt och högst lovvärt att man från EU:s sida vill bidra till demokrati i länder som Tunisien. Samtidigt finns det en fara med detta. Demokratin där ser inte ut som här. Det finns ju islamistiska grupper som försöker få inflytande i Tunisien nu när vi stöder demokratiprocessen. Det kan ställa till det och göra det mycket värre. Direktstödet för att bedriva valkampanjer kan få konsekvenser. Hur ser man på denna risk?

Anf. 54 PYRY NIEMI (S):

Herr ordförande! Jag tackar kabinetssekreteraren för en innehållsrik föredragning. Jag har ett konkret exempel på det som Urban Ahlin nämnde om Nordafrika och EU:s förhållningssätt. Just nu håller EU på att teckna ett tredjelandavtal med Marocko om fiskerättigheter i Västsahara. Detta har sina skäl, men det är under all kritik att vi möjligen kommer att teckna detta avtal.

Kommissionär Damanaki som är ansvarig för fiskefrågorna sitter förmodligen lite under galgen och tvingas konstatera att 120 spanska fiskefartyg blir utan arbete om de inte får fiska i det ockuperade Västsahara.

Man bidrar med stora ekonomiska belopp till Marocko för att få dessa fiskerättigheter. Dessa pengar går absolut inte till dem som befinner sig under ockupation och i flyktingläger.

Å ena sidan försöker vi ha en hård approach mot Tunisien, precis som Urban Ahlin sade. Å andra sidan har vi en trevlig och inställsam attityd till Marocko. Det är ett slags dubbelmoral. Sverige måste i allt väsentligt vara extremt tydligt, inte bara när det gäller utrikespolitiken utan även inom EU. Vi måste med kraft och mod visa att vi inte står bakom detta. Vi måste ha en tydlig strategi mot alla dessa länder. Avtalet med Marocko är ett tydligt exempel. I februari kommer EU sannolikt att teckna detta avtal. Det kommer att innebära att Marocko fortsättningsvis är ett land som EU har ett dubbelt förhållningssätt till. Vi är kritiska till hur det ser ut i landet, men samtidigt bidrar vi med ekonomiska medel till fortsatt stöd för en icke-demokrati.

Anf. 55 FREDRICK FEDERLEY (C):

Jag har en fråga av teknisk karaktär. Brukar Sverige uttala hot mot andra länders ledare om att frysa deras tillgångar? Eller diskuterar man det utifrån de faktiska lägen som är? Hur skulle det se ut om vi sade till Kinas president att så fort folk reser sig fryser vi dina tillgångar? Det kändes som det blev lite ungdomsförbundspolitik, men kabinetssekreteraren får gärna rätta mig om Sverige brukar inta denna position oavsett regering.

Jag har också en fråga till ordföranden. Hanterades inte detta på utrikesutskottet i går? Nu har vi en behandling igen, och jag undrar varför. Har Socialdemokraterna ändrat position sedan i går eller har något nytt skett?

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Jag kan svara på den sista frågan. Det diskuterades i utrikesutskottet i går, men jag hade ett samtal med kabinetssekreteraren i går kväll och bad honom att vara utförlig här i dag eftersom informationen kommer ganska tätt. Det är möjligen en förklaring till att vi har denna omfattande diskussion. Dessutom har frågan om sanktioner mot enskilda personer tillkommit.

Anf. 57 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE:

När det gäller Urban Ahlins poäng tror jag nog ändå att vi vad Sverige anbelangar kan konstatera att vi är utomordentligt konsekventa, för vi har uttalat EU:s värdegrund som ett fundament i vår utrikespolitik i olika sammanhang, både generellt och i vissa länder. Vi har tagit upp det i fallet Egypten, vi har tagit upp det i fallet Marocko, vi har tagit upp det när det gäller både Algeriet och Libyen i olika sammanhang. Vägen mot demokrati och respekten för mänskliga rättigheter är ju en känd grundbult i den svenska utrikespolitiken.

För övrigt när det gäller Egypten kan jag berätta för nämnden att våra kommentarer om just MR och betydelsen av demokrati i Egypten i vårt FN-tal i höstas har föranlett en hel del diskussioner med Egypten, som har protesterat mot det sätt på vilket de tycker att vi uttalar oss och kommenterar.

När det gäller Marocko vill jag erinra om att Sverige var det enda land som förra gången röstade nej till fiskeavtalet. Vi har även tillskrivit kommissionen just för att i folkrättens namn påpeka att ett fiskeavtal måste komma hela befolkningen till del, inklusive den västsahariska,

därför att det är vad som följer av de folkrättsliga reglerna. Vi har inte fått något svar ännu från kommissionen. Det kommer att bli en ganska kontroversiell fortsättning när det gäller hur det här fiskeavtalet ska processas vidare i EU.

Margareta Sandstedt tog upp frågan om demokrati och risker. Det finns inget alternativ, enligt EU:s och även vårt sätt att se det, utan vi måste göra vad vi kan för att stödja den spirande demokratin i Tunisien. Och vi måste hjälpa till med valprocessen. Det är självklart att vi inte bara kan stå vid sidan av och titta på, utan vi måste ge ett aktivt stöd till de krafter för demokrati och rättssamhälle som vi ser börjar komma upp till ytan i Tunisien.

Jag tror att det är svårt att ge något konkret svar till Fredrick Federley, men vi kan ju dra parallellen med Vitryssland, en fråga som vi kommer till. President Lukasjenko, som nu är föremål för restriktiva åtgärder, förekommer i olika sammanhang där den här typen av restriktiva åtgärder naturligtvis kommer upp.

Anf. 58 URBAN AHLIN (S):

Herr ordförande! Jag vill bara ge en kommentar till Fredrick Federley. Vi kommer längre ned på dagordningen att ta upp frågan om att frysa tillgångarna för andra ledare som är aktiva och styr i olika länder, så det är inget konstigt i det. Vad som är ungdomsförbundspolitik i detta låter jag andra avgöra. Men poängen är att om EU i dag bestämmer sig för att det är detta förhållningssätt vi ska ha till en ledare som har störtats måste det finnas en konsekvens i EU:s agerande. Då måste naturligtvis signalen från Europeiska unionen vara att vi kommer att agera på exakt samma sätt vid andra revolutioner i Nordafrika.

Det som var min point var att EU under väldigt lång tid har agerat inkonsekvent i Nordafrika. Vi har stött dem och hållit dem under armarna, inte tagit demokratin på allvar.

Anf. 59 PYRY NIEMI (S):

Herr ordförande! Jag noterar Fredrick Federleys lite retoriska giftpilar angående ungdomsförbundspolitik. Jag vill bara få fört till protokollet att jag aldrig har varit med i ett ungdomsförbund.

Till kabinetssekreteraren: Jag välkomnar och känner till den svenska ställningen, men jag tycker ändå att det har varit väldigt tyst i den här frågan. Den har inte diskuterats vare sig offentligt eller i andra sammanhang. Jag fick ett liknande svar från landsbygdsministern i går när jag ställde en fråga till honom vid frågestunden. Och, visst, det är bra att Sverige har en tydlig hållning i detta sammanhang, men jag ser ingen offentlig debatt i frågan.

Det är bara att konstatera att Sverige är ett medlemsland i EU, och EU förhandlar om just den här typen av frågor som får konsekvenser och direkt påverkar till exempel befolkningen i Västsahara. Om Sverige har en konsekvent attityd här måste vi också agera på ett sådant sätt att det syns och hörs, för det kan få medlöpare att springa tillsammans med oss i stället för att Sverige hålls utanför.

Vi har två beslut att fatta, och jag har egentligen inte hört någon argumentation mot regeringens ståndpunkt i någon av frågorna. Det ena förslaget till beslut är att stödja de rådsslutsatser som finns utdelade och det andra är förslaget till beslut beträffande restriktiva åtgärder mot vissa personer.

Jag finner att vi kan besluta i enlighet med förslaget till rådsslutsatser och om sanktioner mot de enskilda personerna.

Vi går nu tillbaka till den vanliga dagordningen. Vi kan väl påminna oss om att utrikesutskottet informerades även om de andra punkterna i går, så debatten här får väl fokusera på de aspekter som möjligen inte var uppe på utrikesutskottets sammanträde.

Punkt 2 handlar om strategiska partner.

Anf. 61 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Det kommer att bli en middagsdiskussion. Det här blir en uppföljning av det som redan har avrapporterats i nämnden, och jag talade också om detta i går i utrikesutskottet. Catherine Ashton kommer att beskriva för utrikesministrarna hur hon vill gestalta arbetet under 2011 när det gäller Ryssland, Kina och USA.

Det handlar mycket om att försöka ingjuta någon form av känsla i medlemsstatskretsen att här gäller det att hålla ihop och försöka driva en politik med synergier där vi å ena sidan tar tillvara våra egna intressen, å andra sidan försöker tala samstämmigt och undvika den skönhetstävlan som ibland har förekommit där medlemsstaterna springer åt sina egna håll utan att försöka hålla ihop i en sammanhållen EU-politik.

Något som vi från svensk sida har drivit, och som sedan kom tillbaka i de slutsatser som Europeiska rådet antog i september, är nämligen att vår förmåga att utveckla ett inflytande är en funktion av att vi kan ha ordning i vår ekonomi och en stark ekonomi. Men det handlar också om hur vi kan bidra till stabilisering i vårt eget närområde – läs utvidgning, läs det östra partnerskapet, läs det södra grannskapet – och även bygga på vår värdegrund och vårt sätt att arbeta för en effektiv multilateralism. Detta ger oss kanske bättre möjligheter och fotfäste för att slå vakt om våra egna intressen.

Det är hur Catherine Ashton vill arbeta med de här riktlinjerna under 2011 som hon vill prata med utrikesministrarna om. Men utöver Ryssland, Kina och USA är framför allt Brasilien, Indien, Sydafrika och Japan exempel på strategiska partner till EU.

Detta är ingen beslutspunkt, bara en diskussionspunkt. Diskussionen kommer sedan att följas av en annan diskussionspunkt som mer specifikt kommer att handla om partnerskapet och diskussionerna med Ryssland och där år 2011 kommer att vara ett viktigt år. Fokus kommer att vara på att verka för ett Ryssland som är integrerat i den multilaterala samarbetsstrukturen enligt gällande internationella regelverk och som utvecklas i riktning mot ökad rättsstatlighet, MR och demokrati och konstruktivt bidrar till att hantera säkerhetsutmaningar i det gemensamma närområdet.

Det var ett försök att sammanfatta EU:s vision när det gäller arbetet med Ryssland. Mer specifikt handlar det om att fortsatt verka för en WTO-anslutning för Rysslands del, vilket kan komma att ske under

2011. Vi vet fortfarande inte riktigt hur det ryska beslutsfattandet i den frågan kommer att se ut, men frågan blir naturligtvis väldigt viktig när det gäller att inlemma Ryssland i det internationella ekonomiska regelverket.

På det bilaterala området är det i diskussionen om det nya avtalet, fortfarande med visst fokus på energifrågorna, som det fortfarande finns mycket att göra, också det som Ryssland är mycket intresserat av, viseringsdialogen. Där gäller det att verka för att Ryssland fullföljer sin hemläxa och arbetar med de olika åtgärder som krävs för en viseringsliberalisering på sikt. Vi får inte glömma att Ryssland kanske är ett av de största länderna som genererar asylsökande i EU. Det blir naturligtvis också fortsatt fokus på moderniseringspartnerskapet som Ryssland vill samarbeta med EU om när det gäller innovation, teknologi och forskning.

Inrikespolitiskt måste vi konstatera att vi ser en demokratisk kräftgång med Chodorkovskijdomen, artikel 31-demonstrationerna, Nemtsovs arrestering. Det kan vara en trend som stärks allteftersom presidentvalet 2012 närmar sig. Där kommer naturligtvis EU att behöva följa och driva sin värdegrund i diskussionen och dialogen med Ryssland.

Vi talade i går i utrikesutskottet om att man från EU:s sida gärna också vill se Transnistrien som lite av ett test case, ett lackmustest, för ett utökat samarbete i närområdet. Vi måste även diskutera Rysslands syn på Vitryssland. Georgien finns naturligtvis fortsatt på dagordningen.

Slutligen kommer väl Catherine Ashton att vilja prata med utrikesministrarna om hur vi lägger upp våra olika samarbets- och dialogforum med Ryssland. Vi har en flora av olika möten: två toppmöten om året, ett antal trojkamöten och utrikesministermöten, högre tjänstemannamöten och tekniska möten. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det kanske krävs att det rensas lite i mötesfloran.

Det är punkten om partnerskap generellt och sedan specifikt om Ryssland som kommer att präglade middagsdiskussionen.

Anf. 62 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Jag tackar kabinetssekreteraren för föredragningen. Jag vill bara lägga till att med hänvisning till vad Catherine Ashton tidigare har sagt om att lyfta vapenembargot önskar vi sända med att det från Sveriges håll bör göras klart att vapenembargot ska vara kvar. Det finns annars en risk att EU förlorar en massa pengar i och med att Kina köper upp, kopierar och säljer vapen till andra skurkstater. Med det menar vi inte att vi vill fjärma oss från Kina när det gäller handel utan att vi ska utveckla handeln med Kina på andra sätt än det här. Det är bara en synpunkt vi vill få framförd.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens upplägg på punkt 2 och punkt 9.

Jag var lite förvånad över att kabinetssekreteraren inte nämnde terrordådet i Ryssland. Tror du inte att det kommer upp liksom Kaukasien?

Anf. 64 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Jo, självklart. Det var ett förbiseende från min sida. Det är självklart att det kommer att prägla diskussionen om Ryssland, inte minst diskussionen om på vilket sätt man kan samarbeta kring just antiterrorism. Samtidigt kommer det att sätta i blickfånget de repressiva åtgärder som Ryssland bedriver i norra Kaukasien. Det har ju varit en av motorerna bakom flyktingströmmarna, även de i riktning mot Europa, så självklart kommer också den frågan att tas upp till diskussion.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag som sagt att det finns stöd för regeringens upplägg under punkt 2 och punkt 9.

Vi går nu vidare till punkt 3 om Sudan, rådsslutsatser.

Anf. 66 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Det här är uppföljningen på den folkomröstning som skedde under fredliga och ordnade former och som fått höga betyg från de valövervakare som var närvarande, något som alla har haft anledning att välkomna. Resultatet kommer att tillkännages kanske redan till helgen, i alla fall preliminärt, och slutgiltigt i början av februari. Det är högst sannolikt att resultatet kommer att vara ett överväldigande ja för en separation från norr. Vi talar alltså om det sista steget i fredsavtalet CPA från 2005 som nu genomförs. Ett viktigt moment är naturligtvis hur en separation mellan norr och söder ska ske och framför allt med vilka politiska förtecken.

Med tillfredsställelse kan man notera att president Bashir i norr har sagt sig vilja vara den förste att respektera och välkomna en ny granne i söder. Slutsatserna handlar om att det återstår mycket arbete under de närmaste sex månaderna för att lösa de utestående frågorna. Det gäller gränsdragningen mellan norr och söder. Det gäller fördelningen av naturresurserna. Oljan finns ju i söder, medan infrastrukturen, pipeliner och utskeppningshamnen finns i norr. Det gäller vattentillgångarna och hur Nilenresurserna ska hanteras. Vi har också sådana frågor som medborgarskapet för dem som bor i söder och kanske vill flytta till norr och omvänt – från norr till söder. Vi har frågan om fördelningen av skulderna; det är närmare 36 miljarder dollar. Vi har också frågan om vilken valuta som ska gälla. Det handlar över huvud taget om samarbetet mellan de båda entiteterna.

Det finns ett starkt internationellt engagemang för att driva dessa frågor framåt i regi av Afrikanska unionens högnivåpanel som leds av förre sydafrikanske presidenten Mbeki. Det finns också starka övriga engagemang från EU:s och USA:s sida och från ett antal afrikanska grannländer.

Från svensk sida driver vi att vi måste ha en massiv insats för statsbyggnad och nationsbyggnad i söder. Samordningsbehovet lyfts fram i slutsatserna. Vi skulle gärna se att FN och Världsbanken tog ledningen för ett sådant arbete.

Vi ska inte glömma att Darfurkonflikten faktiskt har intensifierats de senaste veckorna. FN har haft svårt att komma in i konfliktområdena. Vi har sett en uppskruvning av våldsspiralen även i Darfur. Fredsprocessen

som äger rum i Doha i Qatar kommer troligen att hemförlovas till Darfur. Vi vet inte vad det innebär för en fredlig lösning om Darfur.

Vi har de kommande folkomröstningarna i Abyei som är gränsområdet mellan norr och söder. Det är, på grund av oljetillgångarna, en mycket känslig fråga i den folkomröstning som ska äga rum där. Vi har även folkkonsultationerna i provinserna Södra Kordofan och Blå Nilen. De frågorna kommer att återspeglas i de slutsatser som nämnden har fått ta del av. Jag tror inte att jag behöver gå in närmare på dem eftersom jag redan har kommenterat dem i sin helhet.

Anf. 67 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr ordförande! En del av CPA-avtalet innebär att de oljebolag som har varit direkt inblandade i konflikter som har lett till övergrepp mot lokalbefolkningen har ålagts att betala en kompensation till lokalbefolkningen. Ett av de oljebolagen är svenskt, nämligen Lundin Oil som också är föremål för förundersökning av internationella åklagaren i samband med det misstänkta brottet.

Jag tycker att det är viktigt att ta upp att oljebolagen, om de inte betalar ersättningarna, ska fullgöra sina förpliktelser enligt CPA-avtalet.

Anf. 68 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Vi har reagerat på att man vill återkalla kravet på att Sudan ska samarbeta med den internationella brottmålsdomstolen. Det tycker vi är beklagligt. Vi anser inte att EU ska göra några eftergifter när det gäller att ställa dem till svars som ansvariga för brotten i Darfur. Vi anser att Sverige bör ha en konsekvent linje i den frågan så att man inte gör rättsliga eftergifter för terrorister.

Vi anmäler alltså avvikande mening.

Anf. 69 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Jag tror att Margareta Sandstedts avvikande mening bygger på en missuppfattning som vi delvis är skyldiga till. Det står "återkallar". Det är en urusel översättning av "recalls". Rådet erinrar om en obligation. Det är inte alls återkallar. Det är "recalls", alltså erinrar om. Jag är ledsen att vi skrev återkallar i vårt papper.

Jag har noterat frågan om Lundin Oil.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens förslag till beslut i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 4, Libanon, som är en diskussionspunkt. Det har kommit rådsslutsatser som inte finns omnämnda i kansliets utskick av kanslikommentarer. De ligger i mappen på bordet.

Anf. 71 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

I Libanon har vi en akut politisk kris. Den utlöstes redan den 12 januari när ett antal Hizbollahministrar i samlingsregeringen avgick som ett första steg inför det kommande åtal som åklagaren har överlämnat till förundersökningsdomaren. I det läget slutade de syrisk-saudiska försöken till medling. Syrien och Saudiarabien försökte hitta en överenskommelse

som skulle kunna vara acceptabel för Libanon för att försöka hålla ihop samlingsregeringen. Detta medlingsförsök havererade.

Under den senaste tiden har Libanon, Syrien, Qatar, Turkiet och Frankrike, som nu är med i detta, mötts i olika konstellationer för att diskutera lösningar på krisen. Saker och ting ställdes på sin spets i och med att majoritetsförhållandena i regeringen ändrades när drusledaren Jumblatt bytte position och sade sig vilja stödja en ny premiärminister som också hade stöd i Hizbollahlägret. Jag vill erinra om tredelningen i maktfördelningsöverenskommelsen i Libanon. Presidenten ska komma från de kristna maroniterna, premiärministern från sunnilägret och talmannen i parlamentet från shialägret. Saad Hariri som är son till den mördade Rafiq Hariri var den sunnitiske premiärministern, men nu hade han inte längre stöd i parlamentet i och med drusernas och Jumblatts positionsförändring. Därmed öppnades dörren för en ny sunnipremiärminister som har stöd i Hizbollahlägret, nämligen affärsmannen Najib Mikati. Han var premiärminister en kort tid 2005. Han har nu fått president Suleimans uppdrag att bilda en ny samlingsregering. Därmed har grunden för Haririlägret ryckts undan. Det har lett till ett antal demonstrationer från den så kallade 14 mars-rörelsen som är Hariris läger och 8 mars-rörelsen som är mer Hizbollahbaserad. De komplicerade regeringsförhandlingarna pågår. Vi får se hur de avlöper.

Det är den situationen som ministrarna ska diskutera på måndag. Fokus ligger på att hur samlingsregeringen än bildas måste den följa den libanesiska konstitutionen och den bör också återspegla bredast möjliga konsensus. EU är naturligtvis angeläget om att lyfta fram nödvändigheten av att stärka Libanons suveränitet, oberoende, territoriala integritet, stabilitet och enighet. EU vill också uttala sig om hanteringen av Haririribunalen, den särskilda tribunalen för Libanon, STL som den förkortas i akronymdjungeln. Från den domstolen räknar man med att den nya regeringskonstellationen, som har majoritetsstöd från Hizbollahlägret, kommer att dra sig tillbaka. Det blir en av de första åtgärderna. Det gäller både de libanesiska domarna och den libanesiska finansieringen av domstolen. EU kommer att vilja uttala behovet av att domstolen får fortsätta sitt arbete under alla förhållanden.

Vi kan räkna med att EU kommer att vilja uttala nödvändigheten av att FN:s Unifilstyrka som spelar en viktig roll när det gäller fredsbevarandet i gränsområdet mellan Libanon och Israel kan fortsätta sitt mandat och ha den erforderliga styrkan för det.

I nämnden och i utrikesutskottet har vi många gånger haft tillfälle att diskutera att den oerhört sköra situationen i Libanon kan utgöra den gnista som på nytt tändar konfliktbrasan i Mellanöstern. Det finns därför all anledning för EU att uttala oro. Från svensk sida har vi menat att det skulle vara bra med en ökad närvaro i Libanon i form av besök från EU för att samtala med parterna och försöka bidra till lugn och stabilitet.

Anf. 72 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Det finns ju vissa misstankar om att Najib Makati är tillsatt av Hizbollah. Jag vet inte om jag uppfattade det rätt, men jag hoppas att inte regeringen vill ge stöd till en blivande regering i Libanon med de förutsättningarna. Hizbollah ska betraktas som terrorister, anser vi.

2010/11:20

28 januari

Anf. 73 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Det är upp till de libanesiska folkvalda att bestämma hur deras regering ska se ut. EU har inte terroristlistat Hizbollah. De har deltagit i regeringsarbetet tidigare. Nu skiftar majoritetsförhållandena. Det är upp till de libanesiska folkvalda att bestämma hur regeringen ska sättas samman.

Det kommer med all säkerhet att lyftas fram i de slutsatser som man just nu arbetar med att regeringsbildningen måste ske i enlighet med den libanesiska författningen. Man uttrycker förhoppningen om att den ska vara så bred som möjligt och uppnå så mycket av samförstånd som möjligt.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens förslag till beslut i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 5, Elfenbenskusten, en annan gammal fransk koloni.

Anf. 75 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Vi hade en genomgång av läget i Elfenbenskusten i går i utrikesutskottet. Det handlade om valet som ägde rum den 28 november. Enligt samstämmiga valobservatörsuppgifter och även från FN:s sida var det kandidaten Ouattara som vann valet, men den sittande presidenten Gbagbo vägrar att flytta på sig. Det har lett till en allvarlig akut politisk kris med AU och Ecowas som aktörer när det gäller att försöka få till detta presidentskifte.

Läget är fortsatt helt låst. De olika EU-sanktionerna har tillkommit och nya kan bli aktuella. FN:s säkerhetsråd har beslutat om förstärkning av FN-styrkan Unoci som har blivit utsatt för olika former av angrepp från Gbagboläget.

Det som nu möjligen kan noteras är att den afrikanska fronten krackelerar något, då det nu finns ett antal afrikanska ledare som säger att man kanske borde hitta en lösning där båda är kvar i någon mening, vilket kanske inte är den bästa lösningen. Det är någonting som man från EU:s sida inte gärna ser, utan man vill se att valresultatet respekteras, och det är det som slutsatserna går ut på.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt under punkt 5.

Vi går vidare till punkt 6, Sahel. Vi har redan lite grann varit inne på området.

Anf. 77 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Detta är en mer proceduriell punkt. Sahelregionen har varit en källa till oro och bekymmer ett bra tag. Det handlar om en kombination av internationell kriminalitet, droghandel och al-Qaidas Maghrebaserade gren. Vi har sett en del väldigt otäcka gisslantaganden och gisslandrama utspela sig.

Det har länge diskuterats vad EU kan göra. Ett antal utrikesministrar, däribland den svenske, har vänt sig till Catherine Ashton för att be henne påskynda arbetet med EU:s Sahelstrategi. Vad dessa slutsatser, som är

förberedda för antagande på måndag, går ut på är just att återigen påminna den höga representanten om att ministrarna förväntar sig att hon snabbt ska lägga fram en handlingsplan och en strategi för vad EU kan göra på den rättsliga sidan, naturligtvis, men också på den politiska sidan, den humanitära sidan och beträffande biståndsinstrumenten – en kombination av dessa saker – för att försöka bidra till en stabilisering av läget i Sahel.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 6. Punkt 7 handlar om religions- och trosfrihet. Det är en beslutspunkt.

Anf. 79 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Detta är ett förslag >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<mot bakgrund av attackerna och angreppen mot kristna minoriteter i Egypten och Irak har velat att EU ska manifesteras sitt stöd för religionsfrihet och tolerans.

Vi har från svensk sida, med andra, verkat för att de slutsatser som nu är under förberedelse och som nämnden har framför sig inte ska vara inriktade och fokuserade på enskilda länder eller enskilda religioner utan snarare vara tematiska och ha det mer sekulära greppet i fråga om fördömande av allting som gäller diskriminering av religioner och minoriteter. Det hela ska länkas mot vår värdegrund när det gäller yttrandefrihet och mänskliga rättigheter.

Det råder just nu samförstånd i kretsen kring detta utkast till slutsatser.

Anf. 80 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Jag tackar för denna rapportering. Jag märkte att detta från början var någonting som man ville konkretisera på de kristna i Irak och i Egypten. Men sedan har det svävat ut till att handla om något mer vittomspännande. Jag tycker att man flyttar bort det som man vill fokusera på, nämligen de kristna i Irak och i Egypten.

Vi vill att EU ska stödja arbetet med att organisera en fungerande apparat så att det blir ett skydd för de kristna i dessa områden. Men vi ställer oss starkt tvivlande till ett globalt handlingsprogram som det nu verkar flyta ut i. Vi tror inte att det är rätt väg att gå. Utöver de problem som man har på regionala och lokala nivåer lär lösningarna skraddarsys.

Det är besvärligt även i Egypten. Många är där upprörda på grund av arbetslöshet, livsmedelsbrist och så vidare. Det är ett stort uppror. Om EU då kommer in och ska utfärda direktiv mitt i detta kaos kan det finnas risk för att till exempel muslimska grupper reagerar mot kristna så att det blir värre än vad det är nu. Vi anser därför att man för de kristnas skull ska ligga lite lågt i dagsläget när det gäller Egypten.

Detta är bara synpunkter, inga avvikande meningar.

Anf. 81 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag tackar för föredragningen. Detta var uppe i går i utrikesutskottet. När det gäller det som är på gång att skrivas är det naturligtvis viktigt att några aktuella länder är på tapeten. Jag tycker att det är bra att man också

har en allmän hållning till alla, där man betonar just religionsfriheten i alla länder och att det är viktigt.

Jag vill betona en annan sak, och jag vet inte om det riktigt kommer fram, nämligen att grundlagarna också stöder alla människor i landet. I till exempel Egypten har just kopterna lyft fram frågan om att religionsfriheten kanske till viss del nämns, men de har inte lika tillgång till arbete och till olika positioner i samhället. De är inte lika inför lagen i grundlagen. De vill att grundlagen ska ändras.

Det kanske är viktigt att man ändå har med sig den diskussionen i EU-gruppen och även för fram den frågan.

Anf. 82 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Jag riktar mig först till Margareta Sandstedt. Poängen har just varit, givet de många religionskonflikter och de många diskrimineringsfall som finns i de olika samhällena, att inte fokusera på en religion framför en annan utan att mer ha det sekulära greppet. EU vill där betona nödvändigheten av att de olika samhällena värnar religionsfrihet, tolerans och arbete för att bekämpa olika former av diskriminering. Det är det som texten går ut på. Sedan finns det olika instrument så att EU kan agera i denna riktning.

När det gäller Désirée Pethrus synpunkt kan jag säga att man har försökt fånga upp denna poäng genom att erinra om staternas skyldigheter att i alla sammanhang skydda sina egna medborgare och även personer som ingår i olika religiösa och andra minoriteter. Alla de människor som lever under statens jurisdiktion har staten ett ansvar att skydda.

Sedan kan jag hålla med om att det är så och så med detta i ett antal samhällen där grundlagarna inte alltid till fullo tillgodoser detta, eller om det finns i grundlagarna kanske de inte tillämpas på det sätt som vi skulle vilja se från svensk sida. Jag noterar synpunkten för den fortsatta diskussionen.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 7.

Vi går vidare till punkt 8, Vitryssland.

Anf. 84 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Även när det gäller den punkten hade vi i går en ordentlig och bred diskussion i utrikesutskottet. Naturligtvis är fokus i den ministerdiskussion som vi förutser den politiska utvecklingen i landet efter presidentvalen den 19 december. Rådet kommer att anta slutsatser och fatta beslut om utökade sanktioner mot det vitryska ledarskapet, inklusive personer med medansvar för valfusk i presidentvalet samt den efterföljande grova repressionen. Alla som har arresterats eller fängslats av politiska skäl måste släppas fria – det är ett grundläggande krav från EU:s sida – och rehabiliteras med omedelbar verkan. Trakasserier mot oppositionella, MR-aktivister och journalister måste upphöra. Det återfinns också i EU:s krav.

Samtidigt är det viktigt, vilket det också finns ett brett samförstånd om i EU-kretsen, med en fortsatt engagemangspolitik för det vitryska folket i form av stöd till det civila samhället, förenklat resande för van-

liga vitryska medborgare, inte minst studenter, och stöd till mer mellanfolkliga kontakter.

Detta är så att säga essensen i de slutsatser som jag redogjorde för ordentligt i går i utrikesutskottet och som nämnden nu har framför sig.

Jag vill anticipera en diskussion som vi kanske inte fullföljde fullt ut i går eftersom vi talade en hel del om visalättnader. Jag vill särskilt peka på den paragraf i slutsatstexten där EU betonar betydelsen av att nu gå vidare med visaliberaliseringar och göra sitt yttersta för att uppmåna medlemsstaterna att begränsa visaavgifterna. Visaavgifterna har nämligen varit lite av ett problem. Jag kan nämna att det för svensk del nu är så att 40 procent av alla resande från Vitryssland kommer in avgiftsfritt när det gäller viseringar till Sverige, med betoning på de kategorier av resande som vi är särskilt angelägna om att främja, nämligen inte minst studenter och olika representanter för det civila samhället. Men vi utsträcker det kanske inte i lika hög grad till representanter för administrationen och andra som vill komma hit.

Kärnan i de restriktiva åtgärder som föreslås i beslutstexten – jag vill erinra om det för ordningens skull – är att vi å ena sidan återinför de reserestriktioner och annat som vi hade suspenderat för president Lukashenko och en hel rad befattningshavare. Men sedan lägger vi å andra sidan till en ny lista på reserestriktioner och frysta tillgångar för en lång rad befattningshavare som har bidragit och som vi genom EU-kretsen i Minsk kunnat identifiera som instrumentella när det gäller valfusk, tra-kasserier och repression av olika slag.

Anf. 85 URBAN AHLIN (S):

Vi har, som sagt, haft diskussioner i utrikesutskottet om detta tidigare.

Europeiska unionens syfte i den vitryska politiken måste naturligtvis vara tvådelat. Vi måste främja en demokratisk utveckling i Vitryssland. Men vi måste också stödja den nationella suveräniteten i Vitryssland.

Varför säger jag detta? Jo, därför att det är dessa två mål som vi måste lyckas med i vår politik. Då måste man också agera smart nu så att det inte blir svårare att främja en demokrati och så att det inte blir svårare för Vitryssland att behålla sin nationella suveränitet.

Det är ingen tvekan om att det efter valet och fängslandet av oppositionella måste det naturligtvis ske en reaktion från Europeiska unionens sida. Vi har ändå öppnat dörren för ett större engagemang även när det gäller myndigheterna. Efter att man har slagit ned så kraftfullt på oppositionen som man har gjort efter presidentvalet måste man naturligtvis få en klar signal från Europeiska unionen att detta är fullständigt oacceptabelt.

Därför delar jag regeringens synpunkter när det gäller reserestriktioner och andra sanktionsinstrument som man ändå talar om för att sätta press på dem som har varit delaktiga i fängslandet och förtrycket av oppositionella.

Det har varit en stor diskussion om viseringsavgifterna under lång tid i EU-nämnden. När det var en socialdemokratisk regering drev till exempel EU-nämndens ordförande att avgifterna skulle vara noll. Vi var mycket olyckliga över att Frankrike drev igenom höjningen av viserings-

2010/11:20

28 januari

avgifterna till 60 euro. Jag tror faktiskt att vi var ganska eniga runt bordet om detta.

Nu är vi där, och vi har sett en dramatisk minskning av antalet resande från Vitryssland till Europeiska unionen. Jag har för mig att det var 600 000 innan Polen och Litauen blev Schengenmedlemmar. Nu är det omkring 300 000. Det är klart att man då måste se på vad detta får för konsekvenser. Hur öppen är Europeiska unionen för det vitryska folket?

Jag noterar att man lätt kan åka till Moskva utan några som helst problem om man bor i Minsk. Men det är svårare i dag att åka 20 mil till Vilnius och uppleva friheten i Europeiska unionen. Detta måste vi ändra på.

När man ser slutsatserna och hör det som kabinetssekreteraren säger tycker inte jag att det är tillräckligt. Svensk position skulle vara att viseringsavgifterna ska vara noll. Det ska inte vara någon diskussion om kategorier eller grupper, utan viseringsavgifterna ska vara noll. Sedan ska vi, precis som det är sagt, sätta upp dem som har varit delaktiga i förtrycket av oppositionen på en lista. De ska vara förbjudna att besöka Europeiska unionen. På det sättet skapar man en klar signal till den vitryska administrationen och myndigheterna: Är du delaktig i förtryck, har du slagit ned demonstranter och har du gjort annat sådant – sorry, då är du inte välkommen att besöka oss! Men de andra i myndigheterna, som har hållit sig borta från detta och som har varit trevliga och inte gjort någonting visar vi tydligt att vi inte har några problem med. De får gärna komma till oss. Vi sänker till och med, eller tar bort, viseringsavgifterna.

Dessutom tror jag att detta är ett feltänk. Kabinetssekreteraren säger: Vi vill gärna ta bort viseringsavgifterna för studenter och andra. Det är bra och gulligt. Men sedan säger han också att andra i administrationen fortfarande ska få betala en viseringsavgift.

Jag tycker att det är ett tankefel. Vi ska sätta upp dem som faktiskt har betett sig illa på en lista. De är inte välkomna att besöka Europeiska unionen. Då måste det vara en poäng att tala om detta för alla andra som jobbar i myndigheter eller i lokala kommuner och annat: Visst, du jobbar i administrationen. Men vi har ingen kritik riktad mot dig. Vi vill snarare att du ska komma till Europeiska unionen, se hur vi har det och lära mer av hur demokrati och mänskliga rättigheter fungerar!

Jag tycker att detta är ett feltänk, och det ger inte den maximala effekten för att påverka administrationen i Vitryssland. Vårt socialdemokratiska förslag är att viseringskostnaden ska vara noll. De som inte ska få komma in i landet ska helt enkelt stå på den svarta listan.

Anf. 86 JONAS SJÖSTEDT (V):

I det stora hela tycker jag att den svenska ståndpunkten är alldeles utmärkt när det gäller Vitryssland. Det är det enda rimliga förhållnings sättet.

När det gäller viseringsfrågan tycker jag att Urban Ahlin har en poäng i sitt resonemang om avgifterna. Det ligger i linje med den svenska ståndpunkten, men det går lite längre.

Jag skulle vilja lyfta fram en fråga speciellt, nämligen situationen för de fria fackföreningarna i Vitryssland. Man slog till häromdagen mot metallarbetarfackföreningen i Vitryssland, som är en av de största oberoende fackföreningarna. Man nämner det civila samhället här, och det är

bra. Men jag tycker att man ska ha en speciell blick på fackföreningsrörelsen, som är under stor press. Det är kanske också den rörelse som har störst potential att nå grupper utanför det traditionella motståndet, som faktiskt kan organiseras mot Lukasjenkoregimen.

Jag skulle gärna bara vilja skicka med detta med regeringen i den här frågan.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Vad är ståndpunkten från Litauens och Polens sida i dagsläget, bland annat i viseringsavgiftsfrågan?

Anf. 88 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande, jag ska be att få återkomma med lite mer detaljuppgifter i just den specifika frågan. Jag är inte försedd med den omedelbara kunskapen, men jag ber att få återkomma direkt om detta.

Jag noterar i övrigt de synpunkter som har framförts.

Till Urban Ahlin skulle jag vilja säga att det finns en skillnad. När administrationen besöker EU är det inte nödvändigtvis som turister, utan det är oftast på tjänsteresor. Vad vi egentligen gör är i så fall att lätta för kostnader i vederbörandes reseräkning, och det kanske inte är riktigt det som Urban Ahlin åsyftar.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Är det >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<som är den stora motståndaren till åtgärder mot Vitryssland?

Anf. 90 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr ordförande! Jag instämmer i stort både i regeringens linje och i det som Urban Ahlin har framfört vad gäller specifikt viseringsavgiften och viseringspolitiken.

Det jag gärna skulle vilja ha ett lite mer utvecklat svar på är vilket eventuellt förhandlingsutrymme man ser i dagsläget. Viseringsfrågan har delvis varit uppe tidigare. Vilket eventuellt förhandlingsutrymme ser man i dagsläget för att lyfta fram frågorna om viseringsavgiften och viseringspolitiken i stort?

Anf. 91 URBAN AHLIN (S):

När det gäller myndigheterna förstår jag hur kabinettssekreteraren tänker – att vi borde krama ur pengarna ur den vitryska administrationen om de åker på tjänsteresor. Men sanningen är ju att vi vill att lägre tjänstemän och tjänstemän i mellanskiktet faktiskt ska besöka oss för att utgöra en motkraft inne i administrationen mot Lukasjenko.

Då är inte detta rimligt, menar jag. Det står emot varandra. Vi borde ge dem en tydlig signal: Vi vill nå ut till er. Vi vill att ni ska komma till oss även på tjänsteresor så att vi kan få en bättre relation till Vitryssland och folket där för att så småningom nå en demokratisering!

Det andra jag vill säga är att även i det här fallet är det viktigt att man betonar vad EU:s konstruktiva och konsekventa hållning är. Det gäller människor som har kastats i fängelse. Naturligtvis måste vi kräva att de

politiska fångarna släpps fria omedelbart; jag har ingen annan åsikt om det.

Men det har hänt saker runt omkring också. I Albanien har socialistpartiet demonstrerat på torget i Tirana. Myndigheterna har skjutit ihjäl tre protesterande. Det är myndigheterna som har gjort det, som det ser ut. Vad är då reaktionen där?

I Armenien hade vi presidentval för några år sedan. Åtta personer sköts ihjäl på torget utan att det blev några som helst sanktioner eller restriktioner från Europeiska unionen.

Även i detta gäller det att man har en argumentationslinje som visar att man är någorlunda konsekvent. När diskussionen om Albanien kommer upp måste ändå EU reagera och visa tydligt att ett land som strävar efter att bli medlem i Europeiska unionen och vill ha ett närmare samarbete inte kan bete sig på det sättet.

Jag vet hur det vitryska ledarskapet kommer att göra. De kommer att jämföra allt detta och säga: Jaha, ni sade ingenting om Albanien när tre människor sköts ihjäl. Men vi satte människor i fängelse, och då blev det sanktioner och reserestriktioner. Hade det varit bättre om vi hade dödat dem?

Det är den logik som finns i Minsk, så det är viktigt hur den europeiska unionen uttalar sig.

Jag håller fast vid mitt yrkande. Jag tycker att det är lämpligt att den svenska regeringen driver frågan om att det borde vara gratis viseringar även för de tjänstemän som kommer på resor.

Dessutom har jag samma fråga som Carl B Hamilton. I själva råds slutsatserna står det att det är två länder som menar att man också ska ha sanktioner som kan få ekonomisk påverkan på Vitryssland. Vilka länder är det?

Anf. 92 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

När det gäller viseringsfriheten kan jag i långa stycken hålla med om vad Urban Ahlin säger. Det återspeglas också för övrigt i de slutsatstexter som ministrarna förväntas anta. Där lyfter man just fram nödvändigheten av att nu sätta i gång med förhandlingarna om visaliberaliseringar och återtagandeavtal.

Punkten avslutas med en uppmaning. I avvaktan på en visaliberaliseringsuppgörelse uppmanas och uppmuntras medlemsstaterna ”to wave and reduce visa fees for certain categories of citizens” och att utnyttja detta – ”make the optimal use of existing flexibility offered by the visa court!.

Det är naturligtvis också en klar signal till medlemsstaterna att gå i den riktning som Urban Ahlin pekar på. Det ingår självfallet också i vårt sätt att betrakta frågan. Jag noterar vad Urban Ahlin säger.

Vad gäller frågan om de två staterna är det faktiskt >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<och Sverige. Vi är fortfarande inte riktigt nöjda med texten. Det gäller slutet på paragraf 8. Vi, både >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<och Sverige, menar att när vi nu säger att de ekonomiska sanktionerna ska hållas öppna och att vi hela tiden måste kunna titta på alla optioner måste vi också hålla frågan öppen om att kunna komma tillbaka även med ekonomiska sanktioner när det gäller Vitryssland.

Den diskussionen kommer att fortsätta under helgen och måndagen, då vi ska se om det finns stöd för ett sådant tillägg i texten eller inte.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

2010/11:20

28 januari

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar ett visst närmande från kabinetssekreterarens och Urban Ahlins sida till varandras ståndpunkter.

Anf. 94 URBAN AHLIN (S):

Jag tycker att visaliberaliseringen och viseringsavgifterna är två olika saker. Också jag är av åsikten att det är bra om vi kan komma längre fram när det gäller viseringslättnader – att göra det lättare för vitryssar att komma och passera viseringskontrollen.

Men det är egentligen inte min huvudpunkt i diskussionen, utan det handlar om avgiften. 60 euro är otroligt mycket för vanliga vitryssar. Deras löner är låga. Jag återkommer till att jag tycker att EU-nämnden behöver ta en diskussion runt bordet. Är det inte så att vi har en majoritet runt bordet där vi kräver att viseringsavgifterna ska tas bort? Det är den linje som regeringen egentligen borde driva.

Jag håller med om att det går i den riktningen, men vad det handlar om här är att kabinetssekreteraren försöker skaffa sig ett mandat för regeringen att göra någonting. Men det är inte hela vägen ut; det är jag helt övertygad om.

Jag måste säga att det sista överraskar mig – att Sverige nu skulle säga att vi är beredda att införa ekonomiska sanktioner. Jag har noga följt vad utrikesminister Carl Bildt har sagt i andra sammanhang. Då har han tagit avstånd från att vi skulle införa något slags handelssanktioner eller något slag av ekonomiska sanktioner som skulle kunna påverka ekonomin.

Jag tror att vi ska vara på det klara med att om vi tar detta steg och lägger fram förslag som innebär att det blir ekonomiska sanktioner mot landet är det ett ganska långt steg, som vi väldigt sällan använder i utrikespolitiken.

Jag måste jämföra med A-punkter som vi har haft där det har handlat om Uzbekistan, till exempel. Där vill vi utöka handeln och samarbetet. I Andisjan, som jag tror att staden heter, dödades 80 stycken oppositionella för några år sedan. Då tyckte EU att det var viktigt att ha ett samarbete. Vi arbetar med att utöka handeln med Armenien trots att de sköt ihjäl 8 människor efter förra presidentvalet.

Jag måste säga: Sätt all press på ledarskapet i Vitryssland! Se till att klämma åt kretsen kring Lukasjenko som har slagit ned på oppositionen! Visa från Europeiska unionen att detta beteende är fullständigt oacceptabelt! Men att införa ekonomiska sanktioner som skulle drabba vissa småföretagare och något slags skikt i det vitryska samhället som försöker nå en handel med Europeiska unionen tror jag vore direkt kontraproduktivt. Det skulle inte heller ligga i linje med den politik som vi bedriver på andra områden.

Vi kan ta tillbaka diskussionen till Nordafrika, till exempel. Vilka ekonomiska sanktioner har vi mot Nordafrika när vi försöker utveckla handeln över Medelhavet trots att vi ser att det begås fruktansvärda övergrepp på de mänskliga rättigheterna?

Det här vill jag nog ändå att regeringen uttrycker lite tydligare. Vad är det egentligen för ekonomiska sanktioner man har varit beredd att diskutera?

Anf. 95 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Jag kanske ska förtydliga mig. Ordet sanktioner var kanske ett illa valt uttryck, för det är inte det ord vi använder. För att vara tydlig kan jag säga följande: Det handlar om den paragraf där man talar om att rådet regelbundet bör se över och utvärdera situationen i Belarus och vara redo att överväga fortsatta åtgärder i lämpligt omfång. "The council will regularly reexamine the situation in Belarus and stands ready to consider further measures as appropriate." Där har vi tillsammans med Polen menat att man skulle kunna lägga till exempelvis "including measures affecting economic cooperation".

Det är väldigt brett, men vi har velat skicka signalen att vi måste kunna se över situationen i ljuset av den faktiska utvecklingen. Ordet sanktioner används inte. I så fall har jag varit lite väl telegrafisk i min föredragning.

Anf. 96 URBAN AHLIN (S):

Jag vill anmäla avvikande mening. Viseringsavgifterna borde tas bort.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Jonas Sjöstedt och Gustav Fridolin begär ordet. Jag antar att ni vill instämma med Socialdemokraterna.

Anf. 98 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Ja, jag vill instämma. Jag kan bara understryka det som Urban Ahlin sade om att viseringsavgifterna är en sak och visaliberaliseringen är en annan. Vad gäller visaliberaliseringen har vi aldrig godtagit den absoluta kopplingen att en sådan måste ske samtidigt med ett återtagandeavtal. Återtagandeavtal kan, fel utformade, äventyra asylrätten.

Anf. 99 ORDFÖRANDEN:

Då uppfattar jag att det finns en avvikande mening som går ut på att viseringsavgifterna bör vara noll och att de som har deltagit i repressionerna helt enkelt inte släpps in i Europeiska unionen. Det finns tre partier som stöder denna ståndpunkt (S, MP, V), men jag finner att det finns majoritet för regeringens ståndpunkt i denna fråga.

Vi har redan klarat av nästa punkt, punkt 9, som handlar om Ryssland. Punkt 10 handlar om Iran. Finns det något nytt att säga om Iran?

Anf. 100 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Det är ingen beslutspunkt, herr ordförande, utan höga representanten Catherine Ashton kommer att redovisa sina intryck från de samtal som hon har haft i Istanbul häromdagen om den nukleära frågan i Iran i kretsen av de sex staterna. Dessa samtal, som jag i går redogjorde för i utrikesutskottet, slutade inkonklusivt. Vad vi verkar för är naturligtvis att de ska återupptas och fortsätta. Det är också en EU-ståndpunkt.

Vi kommer sålunda inte att komma till något beslut, utan det kommer att bli en diskussion. I samband med det kommer Catherine Ashton att redovisa sina intryck från en resa i Mellanöstern som hon har gjort. Det kommer alltså att vara en reserapport även från det området.

2010/11:20

28 januari

Anf. 101 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Jag vill bara klargöra att vi tycker att det är önskvärt att man står fast vid att det ska vara en fredlig lösning som ska gälla så att vi inte ställer oss bakom USA och Israel om en militär lösning om inte det fredliga skulle gälla. Det är i alla fall vår synpunkt som vi vill föra fram här.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna under punkten om Iran.

Tunisien, som nästa punkt gäller, har vi redan diskuterat. Då har vi två tilläggs punkter: den första är Egypten och den andra är Albanien.

Anf. 103 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Det är en övrig punkt och därmed definitionsmässigt ingen beslutspunkt, utan det är för att ge ministrarna tillfälle att utbyta åsikter och bedöma läget i Egypten, där nya demonstrationer är aviserade för i dag och där mönstret har vissa likheter med demonstrationerna i Tunisien men även aspekter som ser annorlunda ut. Vi måste vara redo för att det kan komma en fortsatt turbulens i Egypten som med sin stora folkrikedom och som hörnsten i Mellanösterndiskussionen naturligtvis har en helt annan strategisk betydelse än Tunisien. Mönstret vad gäller demokratissträvanden, MR etcetera har ändå väldigt stora likheter. Det är den diskussionen som ministrarna kommer att föra.

Anf. 104 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Låt mig ta detta möjligen oortodoxa tillfälle i akt, då jag i anslutning till diskussionen om Tunisien hade uppdrag i kammaren, för att understryka och instämma i den ståndpunkt som jag kan tänka mig säkerligen framfördes, att det som nu sker i norra Afrika ger anledning till både visst hopp och viss reflexion inom EU-kretsen rörande vilka ledare i den här delen av världen och vilka regimer man stöder och hur det stödet är utformat.

Anf. 105 ORDFÖRANDEN:

Vi hade en ganska lång och bra diskussion om Tunisien.

Anf. 106 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Jag har en fråga. Jag hörde i morse på radion att Muslimska brödraskapet uppmanar till ytterligare demonstrationer. Vad är kabinettssekreterarens bedömning om de skulle ta makten? Vad skulle det innebära? Jag känner mig väldigt osäker på hur läget ser ut i Egypten, vilka strömningar som är på gång där.

Anf. 107 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

De demonstrationer som utförs är allsidiga, det finns inga dominerande grupper. Men vi har alla noterat precis det som Désirée Pethrus lyfte fram, nämligen att Muslimska brödrskapet, som är en extrem rörelse i Egypten, har kommit att stödja demonstrationerna och kommit att medverka. Samtidigt har ett antal arrangörer för demonstrationerna sagt att alla är välkomna oavsett bakgrund eller religion. Jag tror alltså det var syftet bakom den uppmaningen.

Det är svårt att se någon dominerande falang i demonstrationstågen och vad det kan få för politiska konsekvenser. Jag tror att fokus naturligtvis kommer att vara – och detta är ett första förspel till detta – presidentvalet i september. Ställer Mubarak upp igen? Finns det andra aktörer? Vi ser hur den förre IAEA-chefen ElBaradei kommit tillbaka och kommer att delta i demonstrationerna i dag och gå i spetsen för sina anhängare.

Jag tror att det är ett helt öppet fält som vi nu ser när det gäller demonstrationerna. Det är svårt att se vart den fortsatta politiska utvecklingen i Egypten är på väg. Men på grund av Egyptens folkrikedom och dess tyngd i regionen måste det naturligtvis följas med största noggrannhet.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen.

Då går vi vidare till punkten om Albanien.

Anf. 109 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Demonstrationerna i Albanien mellan å ena sidan premiärministern Berisha och oppositionsledaren Rama, som också är borgmästare i Tirana, går tillbaka till fortsatta grundläggande motsättningar efter valet i juni 2009 och de anklagelser om valfusk som har kommit från oppositionens sida. Berishas regering vill vara kvar i orubbat bo till nästa val, som är 2013. Det vi ser är ett avancerat maktspel med oppositionen som har urartat i en våldsspiral. Det är mycket olyckligt och har, som Urban Ahlin var inne på, inneburit dödsfall. Det verkar som att man också från regeringssidan har varit aktiv i den våldsspiralen.

Här talar vi om EU:s närområde. Det är ytterligt bekymmersamt för EU och måste reageras på. Det är det som ministrarna nu vill tala om.

Fokus på diskussionen på måndagen kommer att bli den återrapportering från den nye EEAS-generaldirektören för Europa-regionen Lajčáks besök. Han skickades av Catherine Ashton omedelbart till Tirana för samtal med parterna. Hans arbete har lett till att premiärminister Berisha har bestämt sig för att se till att det inte blir någon demonstration på lördag. Däremot har oppositionsledaren Ramas krav på att det ska bli en demonstration för sina anhängare i dag, fredag. Det står han fortsatt fast vid. Vi får se vad dagen bär med sig.

Som vi har varit inne på i den tidigare diskussionen har Albanien samtidigt aspirationer på att bli ett kandidatland för att söka EU-medlemskap, samtidigt också ett Natoland. Det beteende som vi ser i detta >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<samhälle, med svaga institutioner är helt oförenligt med aspirationerna på att en dag bli ett EU-land. På det sättet har EU ett särskilt ansvar

att se till att dämpa de spänningar som finns i samhället och med kraft
agera för att vi ska se en stabilisering och en normalisering. Det är det
ministrarna vill tala om på måndagen.

2010/11:20
28 januari

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen om Albanien och tackar Frank
Belfrage med medarbetare för i dag.

Innehållsförteckning

1 § Allmänna frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	1
Anf. 3 BILLY GUSTAFSSON (S)	1
Anf. 4 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	2
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 6 BILLY GUSTAFSSON (S)	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 8 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	2
Anf. 9 MARIE GRANLUND (S)	3
Anf. 10 JONAS SJÖSTEDT (V)	3
Anf. 11 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	4
Anf. 12 PYRY NIEMI (S)	4
Anf. 13 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	5
Anf. 14 MARIE GRANLUND (S)	5
Anf. 15 PYRY NIEMI (S)	5
Anf. 16 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	5
Anf. 17 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 18 PYRY NIEMI (S)	6
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 20 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	7
Anf. 21 JONAS SJÖSTEDT (V)	7
Anf. 22 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	8
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 24 GUSTAV FRIDOLIN (MP)	9
Anf. 25 MARIE GRANLUND (S)	9
Anf. 26 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	9
Anf. 27 Departementssekreterare TRULS BORGSTRÖM	9
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 29 JONAS SJÖSTEDT (V)	9
Anf. 30 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 31 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	10
Anf. 32 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	11
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 34 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	11
Anf. 35 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 36 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	11
Anf. 37 GUSTAV FRIDOLIN (MP)	12
Anf. 38 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	12
Anf. 39 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	12
Anf. 40 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	12
Anf. 41 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 42 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	13
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 44 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	13
Anf. 45 ORDFÖRANDEN	13
2 § Utrikes frågor	14
Anf. 46 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 47 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	14

Anf. 48	URBAN AHLIN (S).....	16
Anf. 49	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 50	JONAS SJÖSTEDT (V).....	18
Anf. 51	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	18
Anf. 52	URBAN AHLIN (S).....	20
Anf. 53	MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	20
Anf. 54	PYRY NIEMI (S).....	20
Anf. 55	FREDRICK FEDERLEY (C).....	21
Anf. 56	ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 57	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	21
Anf. 58	URBAN AHLIN (S).....	22
Anf. 59	PYRY NIEMI (S).....	22
Anf. 60	ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 61	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	23
Anf. 62	MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	24
Anf. 63	ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 64	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	24
Anf. 65	ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 66	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	25
Anf. 67	JONAS SJÖSTEDT (V).....	26
Anf. 68	MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	26
Anf. 69	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	26
Anf. 70	ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 71	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	26
Anf. 72	MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	27
Anf. 73	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	27
Anf. 74	ORDFÖRANDEN.....	28
Anf. 75	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	28
Anf. 76	ORDFÖRANDEN.....	28
Anf. 77	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	28
Anf. 78	ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 79	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	29
Anf. 80	MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	29
Anf. 81	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	29
Anf. 82	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	30
Anf. 83	ORDFÖRANDEN.....	30
Anf. 84	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	30
Anf. 85	URBAN AHLIN (S).....	31
Anf. 86	JONAS SJÖSTEDT (V).....	32
Anf. 87	ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 88	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	33
Anf. 89	ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 90	GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	33
Anf. 91	URBAN AHLIN (S).....	33
Anf. 92	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	34
Anf. 93	ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 94	URBAN AHLIN (S).....	35
Anf. 95	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	36
Anf. 96	URBAN AHLIN (S).....	36
Anf. 97	ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 98	GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	36

2010/11:20

28 januari

2010/11:20
28 januari

Anf. 99	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 100	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	36
Anf. 101	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	37
Anf. 102	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 103	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	37
Anf. 104	GUSTAV FRIDOLIN (MP)	37
Anf. 105	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 106	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	37
Anf. 107	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	38
Anf. 108	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 109	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	38
Anf. 110	ORDFÖRANDEN	39